Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | 25 март 1973 йил, якшанба | № 71 (15.545). | Баҳоси 2 тийин.

ХУШХАБАРЛАР

ЭКИШ ТУГАЛЛАНДИ

Конимех районининг колхоз ва совхозлари маккажўхори экиш планини бажардилар. Тез-тез ёмғир ёғиб туришига қарамай экиш барвақт тугалланди. Беш юз гектарга яқин майдонга маккажўхори экилди. Деҳқонлар кўпгина майдонларда икки марта ҳосил олишни мўлжалламоқдалар.

Бухоро областининг илғор хўжаликлари ҳозир пландан ташқари майдонга маккажўхори экмоқдалар.

ЧИГИТ ЕРГА ТУШДИ

Қашқадарё водийсида етилган майдонларни танлаб чигит экишга киришилди. Қамаши районидаги «Коммунизм» колхозининг Йўлдош Эшнаев бошлиқ бригадаси биринчи бўлиб чигит экишга киришди.

Колхоз пахтакорлари беш йилликнинг учинчи йилида гектаридан 36 центнердан «оқ олтин» етиштиришга қарор қилдилар.

АГРЕГАТЛАР АДИРЛАРДА

Уйчи районидаги хўжаликлар танлаб чигит экишга киришдилар. Чигит адир ерларга экилмоқда. Бу йил камида икки минг гектар ана шундай майдонларга чигит экилади. Водийдан баланд жойлардаги пахтазорларга сувни катта Наманган канали соҳилида қурилаётган уйчи насос станцияси чиқаради.

21 апрель — коммунистик шанбалик куни

ТАШАББУС АСОСИДА

Қўқондаги ёғ комбинатининг коллективи 21 апрелда тўла иш куни мобайнида ишлаб, 130 тонна ёғ, 13 тонна тозаланган жир ва бошқа маҳсулотлар — жами 100 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга қарор берди. Шу куни ишлаб топилган иш ҳақи беш йиллик фондига ўтказилади.

Қўқон корхоналарининг ишчилари москваликларнинг 21 апрелда коммунистик шанбалик ўтказиш тўғрисидаги таклифини бир овоздан қўллаб-қувватладилар. Нефтчилар истеъмолчиларга 450 тонна ёқилғи жўнатиш мажбуриятини олдилар. Бинокорлик материаллари комбинати область қишлоқ қурилишларига кўпгина маҳсулот беради.

БЕШ ЙИЛЛИК ФОНДИГА

Бухородаги 132-автобазанинг 300 та шофери 21 апрель куни 1670 тонна юк ташиб бериш, 70 минг тонна-километр йўл босиш ва шу тариқа топилган маблағни беш йиллик фондига ўтказиш мажбуриятини олди. Кўпчилик шофёрлар ўзлари тежаб қолган ёнилғи ҳисобига ишлайдилар.

61, 118, 97-автобазаларнинг, шунингдек Бухоро такси паркининг коллективлари ҳам «Қизил шанбалик» ўтказиш юзасидан ана шундай конкрет тадбирларни ишлаб чиқдилар.

ЗАВОД ШТАБИДА

Андижон механика заводи партия, касаба союз, комсомол ташкилотларининг вакиллари, шунингдек таниқли инженерлари корхонада тузилган социалистик мусобақа штаби составига киритилди. Улар цехлар ва бригадаларнинг ўтган кунги меҳнат мусобақасини якунлаш учун ҳар куни соат 11 да тўпланадилар. Бу якунлар шу ернинг ўзидаёқ махсус экранларга туширилади. Натижада заводнинг ҳар бир ишчиси ўзи ва ўртоқларининг кеча қандай ишлаганлигини, кимлар олдинда бораётганлигини, кимларга ёрдам бериш кераклигини билиб олади.

(ЎзТАГ).

ЧОРВАДОР ЎРТОҚЛАР!

Ҳар 100 бош совлиқ ҳисобига камида 100 та қўзини, урғочи қўзиларнинг ҳаммасини ўстириш учун қолдирайлик!

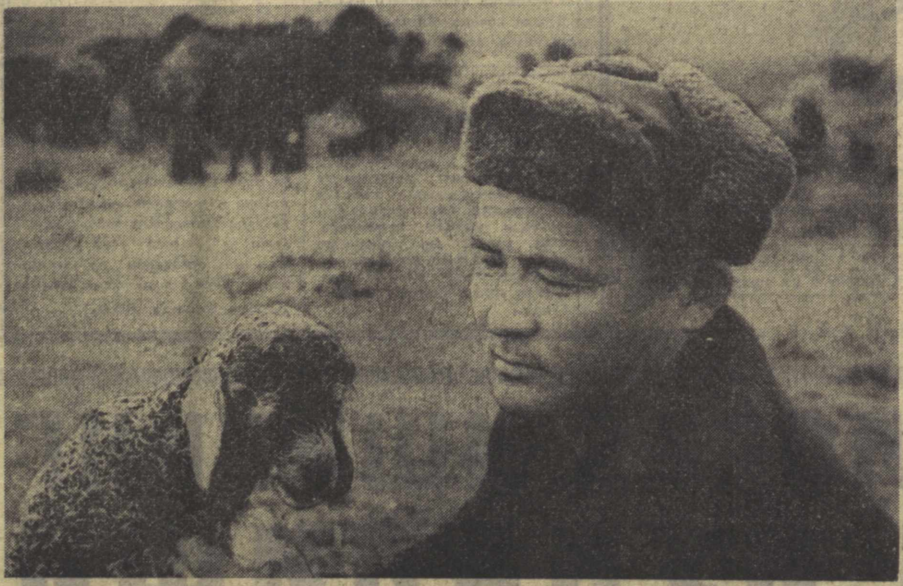

Яшил либосга бурканган яйловлар. Ғала-ғала қўйлар ўтлаб юрибди, ўйноқлашиб чарчаган қора, кўк, сур, антиқа нусха қўзилар ўзини бирдан совлиқлар бағрига уриб, миқ-миқ эмабошлайди. Бироз фурсат ўтгач, қўйлар изидан юриб майин кўк ўтларга оғиз урадди. Кечки пайт яйловларни қўй-қўзиларнинг маъғ-муъғи қоплаб кетади, совлиқлар қўзиларини бағрига олиб, қўйхоналар томон йўл олади.

ҚЎЗИЛАР ТУРКУМИ

Яйловдан репортаж

Аксарият отарларда қўйлар уч туркумга бўлинган. Бунинг боисини сўрадик «Қизилқум» совхозида бўлган кезимизда ҳамроҳимиз Мерганбой Лахановдан.

— Биринчи туркумдагилари қўзилаб бўлган совлиқлар, — деди у мағрур оҳангда, — иккинчисидаги узоғи билан бир ҳафта-ўн кунда қўзилайдиган совлиқлар, учинчи туркумга мансублари кейинроқ қўзи беради, уларни қўзилатиш пунктидан узоқроқ яйловларда ўтлатамиз.

— Тўртинчи туркум... Мерганбойака сўзимизни илиб кетди.

— Ҳа демай ўстиришга қолдирилган қўзилардан тўртинчи туркум тузамиз, ўшанда кўрсангиз яйловларни, юлдузлар чарақлаган осмонга ўхшаб кетади.

— Ўстиришга кўп қўзи қолдириладими? — сўрадик суҳбатдошимиздан.

— Совхозимизда 40 минг бош қоракўл қўй бор, — яйлов кезиб борар эканмиз, сўзини давом эттирди у, — шундан 24 минг 500 боши совлиқ. Давлатга ҳар йили 26-28 минг дона юқори сифатли қоракўл тери топширамиз. «Қизилқум» қоракўл териси Москвада Халқ Хўжалик Ютуқлари Виставкасида намойиш қилиняпти, жаҳон бозорларида ҳам машҳур.

Лекин бу йил ўзгача йўл тутяпмиз. У сўзларимни эътибор билан тингланг дегандек бизга қараб қўйди. — Урғочи қўзиларнинг ҳаммасини ўстиришга қолдирамиз, эркак қўзиларни ҳам саралаб кўпини асраймиз. Аммо қоракўл тери тайёрлаш планини сўзсиз бажарамиз, сортнинг юқори бўлишига эришамиз. Бундай қилишимизнинг боиси бор. Бугун ўстиришга нечоғли кўп қўзи қолдирсак, келгусида қоракўл тери, гўшт, жун етиштиришни кўпайтиришга шунчалик пухта замин яратган бўламиз.

Суҳбатдошимизнинг сўзларига қониқиш ҳосил қилдик. Қаранг, совхоз бўйича ҳар 100 совлиқ ҳисобига 100 тадан қўзини ўстиришга қолдириш чоралари кўриляпти. Илгари ҳеч қачон бундай қилинган эмас эди. Демак, чорвадор чўпонлар халқ дастурхонини янада тўкин-сочин қилишни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйибди.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Алфуқар Абдураймов фермасига келдик. Моҳир чорвадор ўзича алланималарни ҳисоб-китоб қилиб ўтирган экан.

— 11.650 бош қўйимиз бор, — деди бизнинг мақсадимизни англагач, юзига юздан қўзи қолдирамиз, бошқача бўлиши мумкин эмас.

— Айрим жойларда ўстиришга кам қўзи қолдирилибди, луқма ташладик.

— Ўша фермаларнинг ходимлари ютқазади. Барқ уриб турган кўк ўтларга бир назар ташланг, бундақа қулай шароит яқин йилларда бўлган эмас. Ҳозир қўзини кўпайтириб қўйлар сонини оширишга замин яратиб олмаган чўпон янглишади.

Байрам Бойсаидов раҳбарлик қилаётган фермада ҳам айнан шундай гапларни эшитдик. Бош чўпон Бурхонбек Султонбековнинг сўзларини эшитиб, чорвадорларимиз ўз касбини улуғлаш учун нечоғли жонбозлик кўрсатаётганликларига ишонч ҳосил қилдик.

— Уч кунлик қўзини сўйиб терига топшириш унча қийин иш эмас, — деди Бурхонбек ака, — лекин уни парваришлаб қўйга айлантириш учун кўп меҳнат, машаққат талаб этилади. Касбимиз чўпон, меҳнатига чидамасак, қўзиларни тўла сақлаб қолмасак, чиқим йўлларини беркитиб ташламасак ким бизга тан беради? Мен ҳар 100 бош қўй ҳисобига камида юзта қўзи ўстириш мажбуриятини олдим, сўзимнинг устидан чиқаман.

Тостой Бертанов, Хайрулла Абдуллаев, Омон Бойсеитов каби бош чўпонлар ҳам шундай мажбурият қабул қилишган. Моҳир бош чўпон Холмурод Шавқаровнинг ҳиммати янада баланд. У ҳар 100 совлиқдан 180 тадан соғлом қўзи олиб, унинг катта қисмини ўстиришга қолдириш ташаббуси билан майдонга чиқди.

Мерганбой Лаханов директорлик қилаётган «Қизилқум» совхозида бўлган кезимизда ўнлаб бош чўпонлар, ферма мудирлари, озуқа тайёрловчилар, қўй соғувчилар, шофёрлар, қўзи сўювчилар билан суҳбатлашдик. Ҳамманинг мақсади битта: давлатга қоракўл тери етказиб бериш планининг бажарилишига асло ҳалал етказмаган ҳолда ўстиришга ҳар йилдагидан бир ярим-икки баравар кўп қўзи қолдиришдир. Амалда шундай қилиняпти. Жисмоний жиҳатдан заиф, чимхўр, бирор нуқсони бор эркак қўзиларгина тери учун сўйилиб, қолганлари насл учун асраляпти. Биз совхозда бўлган кунимиз уч мингга яқин совлиқ қўзилабди, шундан икки мингга яқин совлиқ эгиз қўзи берибди, атиги саккиз юзтача қўзи терига сўйилиб, қолгани наслга қолдирилибди.

— Бундан кейин ҳам шундай йўл тутаверамиз, — деди директор, — ўтган йилларда хашак кам бўлади деб қўрқиб, қўзиларни кўпроқ терига сўйдирардик. Бу йил хашак ҳар қачонгидан кўп бўлади. Ундан ташқари катта майдонларга озуқабоп ғалла экканмиз, маккажўхори, бедадан юқори ҳосил етиштирамиз. Лўнда қилиб айтганда, ўстиришга қолдириладиган қўзилар қанча кўп бўлса ҳам ем-хашак етказиб беришда қийналмаймиз.

Қизилқумнинг қоқ ўртасига жойлашган «Қизилқум» совхози қоракўлчилари ана шундай яхши ният билан қўзилатиш мавсумини ўтказяптилар. Уларга яхши ниятингиз ҳамроҳингиз бўлсин деймиз.

М. НАЗАРОВ,
Сирдарё область, Фориш райони.

Суратларда: совхознинг 5-фермаси бош чўпони Гулбиби Хўжамёрова ва 2-ферма чўпони Серекбой Тулаевлар тасвирланган.

А. Тўраев фотолари.

ВАТАНИГА ҚАЙТАЁТИБ

Корея Меҳнат партияси Марказий Комитети Сиёсий комитетининг аъзоси, Корея Меҳнат партияси Марказий Комитети секретари Ким Дон По бошчилигидаги Корея Меҳнат партияси делегацияси 23 мартда Ватанига жўнаб кетди. Делегация ватанига қайтаётиб Москвада тўхталиб ўтган эди.

Шереметьево аэродромида делегацияни КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев ва КПСС Марказий Комитети аппаратининг масъул ходимлари кузатиб қолдилар. Кузатиб қолувчилар орасида Корея Халқ Демократик Республикасининг СССРдаги муваққат ишлар вакили Пак Си Гвон ҳам бор эди.

БЕДА ВА МАККАЖЎХОРИ ЭКИШ ҚАНДАЙ БОРМОҚДА

Республика областларида беда ва маккажўхори экишнинг бориши тўғрисида шу йил 23 мартга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — беда экилган майдон (гектар ҳисобида); учинчи стун — топшириққа нисбатан процент ҳисобида, тўртинчи стун — маккажўхори экилган майдон (гектар ҳисобида); бешинчи стун — планга нисбатан процент ҳисобида:

Сирдарё	21646	88,4	5313	22,4
Сурхондарё	7200	83,7	2210	22,3
Тошкент	11673	70,3	6464	29,9
Фарғона	9499	67,0	3133	13,6
Андижон	7552	63,5	2770	30,9
Қашқадарё	7601	55,1	840	7,1
Самарқанд	8426	44,3	504	2,7
Бухоро	5248	39,8	1438	8,6
Наманган	3532	34,0	1951	12,1
Хоразм	966	19,3	—	—
ҚҚАССР	610	4,1	—	—
Республика бўйича:	83953	55,2	24623	14,0

БУ — МАСЪУЛИЯТСИЗЛИК-КУ

СУРХОНДАРЁДА ҚЎЗИЛАТИШ МАВСУМИДА ҚЎПОЛ КАМЧИЛИКЛАРГА ЙЎЛ ҚЎЙИЛМОҚДА

Сурхондарё яйловларида баҳор ҳавоси ҳукмрон. Наврўз фасли далаларни яшнатиб юборди. Лекин айни пайтда чорвадор учун масъулиятли дамларни бошлаб берди. Шу кунларда чўпонлар жиддий синов — қўзилатиш кампаниясини муваффақиятли ўтказиш учун курашмоқдалар. Зотан, бу йил область чорвадорлари юксак мажбуриятлар қабул қилишган. Шу мақсадда бу йилги урғочи қўзи ва бузоқларни тўла сақлаб қолиш, наслини яхшилаш устида жиддий қайғуриш, чорва молларни соғлом ўстириш юзасидан бир қанча тадбирлар белгилашган.

Хўш, жойларда юз бераётган ҳақиқий аҳвол белгиланган тадбирларга яраша бўляптими? Йўқ. Кўпчилик колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари қўзилатиш кампаниясини ўз ҳолига ташлаб қўйганлар. Масалан, Шеробод районидаги «Коммунизм» колхозида шундай ҳол содир бўлмоқда. Бош чўпон Нормурод Халиловнинг отарида туғилган 109 бош қўзининг 103 таси сўйиб юборилган. Бош чўпон ўз шахсий хўжалигига тегишли бўлган 6 бош қўзинигина «ўстириш»га қолдирган. Бундай аҳвол Жарқўрғон районидаги Охунбобоев номли, «Социализм», «Москва», «Коммунизм» колхозларида ҳам давом этаётир.

Шу кунга қадар Сурхондарё хўжаликларида 280 минг 478 бош совлиқдан 123 минг 307 таси қўзилаган. Булардан 18 минг 50 боши эгиз қўзи берди. Ҳозиргача олинган қўзилар 142 минг 765 бошни ташкил этади. Лекин ўстиришга атиги 119 минг 916 бош қўзи қолдирилди. Ҳозиргача мавжуд совлиқларнинг ҳар 100 боши ҳисобига 50 тадан қўзи олинди. Денов, Сариосиё ва Шўрчи районларида эса ҳар 100 бош совлиқдан олинган қўзи 46-48 бошни ташкил этди. Бироқ, область хўжаликларида ўстиришга қолдирилган қўзилар сони белгиланган топшириққа нисбатан 15 процент кам бўлмоқда. Урғочи қўзиларни ўстиришга қолдириш топшириғи эса бор-йўғи 75 процент бажарилган.

Шу нарса ачинарлики, ҳисори қўйлардан қўзи олиш ишида жиддий нуқсонлар давом этмоқда. Масалан, «Бойсун» ва «Боботоғ» совхозларида шундай аҳволни кўриш мумкин. «Боботоғ» совхозида 6262 бош совлиқдан ҳозиргача 3248 таси қўзилади. Лекин шундан атиги 30 бош совлиқ эгиз қўзилаган, холос. Бу, умумий совлиқлар сонига нисбатан 3 процентни ташкил этади. Лекин, совхоз директори ўртоқ Ғ. Шойназаров: «Бу йил камида 10 процент совлиқдан эгиз қўзи оламиз!», деб сўз берган эди. Ваъда қани, субут қани? «Бойсун» совхозидаги 14 минг 576 бош совлиқдан 7579 таси туққан бўлса-да, уларнинг атиги 1,7 проценти эгиз қўзилаган. Бу ерда ҳар 100 бош совлиқдан атиги 53 тадан қўзи олинди. Урғочи қўзиларни ўстиришга қолдириш топшириқлари барбод берилмоқда. Бу ҳолда қандай қилиб чорва туёғини кўпайтириш ва наслини йилдан-йилга яхшилашга эришиш мумкин?

Айрим хўжалик раҳбарлари қўзиларни ўстиришга қолдириш ўрнига атайлаб кўзбўямачиликка йўл қўймоқдалар. Масалан, область совхозлари бўйича 55 минг 682 бош қўзидан 13 минг 753 таси ўлик туғилган эмиш?! Буни қарангки, Шеробод районидаги «Коммунизм» совхозида 5357 бош, Бойсун районидаги «Сайроб» совхозида 2737 бош, Шўрчи районидаги «Ўзбекистон» совхозида 2200 бош ва шу райондаги Гагарин номли наслчилик заводида 2053 бош қўзи ўлик туғилди, деб маълумот берилган.

Хўш, совлиқларнинг бола ташлашига ёки қўзиларнинг чала туғилишига ким айбдор? Демак, бўғоз қўйларни қишдан соғлом олиб чиқишга эътибор қилинмаган. Аслида эса, совхозларнинг раҳбарлари сўйиб юборилган кўплаб урғочи қўзиларни «ўлик туғилган»га чиқариб, ўзларининг жиноятқорона қилмишларини хас-пўшлашга уринмоқдалар. Беҳуда уриниш! Ўтган йили сигирлардан бузоқ олишда ҳам жиддий нуқсонларга йўл қўйилган эди. Натижада пландагидан 900 бош кам бузоқ олинди. Бу хатоларни тугатиш учун қандай амалий иш қилинди? Бу саволга ҳам қониқарли жавоб топиш қийин. Чунки, ўтган йилнинг хатолари давом этмоқда. Термиз районидаги «Таллимарон» совхозида ўтган йилнинг шу даврдагига нисбатан 10 бош, «Сайроб» совхозида 3 бош, «Янгиобод» совхозида 5 бош, «Комсомолобод» совхозида бир бош кам бузоқ олинди.

Қўзилатиш мавсуми қизғин тус олган ҳозирги кунларда айрим хўжаликларнинг раҳбарлари ҳисоб-китоб ишларини атайин чалкаштиришга уринмоқдалар. Масалан, Жарқўрғон районидаги «Қизил Октябрь» колхозини (раиси А. Дўрмонов) маълумот бўйича 731 бош қўзи туғилганлиги ва булардан 410 боши урғочи эканлиги қайд қилинган. Лекин сўйилган қўзиларнинг рўйхатида эса урғочи қўзиларни кўрсатмасликка ҳаракат қилинган. «Мўъжиза» рўй бериб, кўпгина қўзилар туғилганда урғочи-ю, сўйилганда эса «эркак» қўзига айланиб қолган! Биз колхоз раисидан бу ғаройиб «ихтиро»нинг сабабини сўрaганимизда, у ўз айбини яширишга уриниб: «Юзга яқин урғочи қўзи ўлик туғилган эди-да», деб жавоб қилди. Бу учига чиққан масъулиятсизлик эмасми?

Денов районидаги Ульянов номли колхозда эса туғилган қўзиларга 2-3 кунлаб сирға босилмаяпти. Шўрчи районидаги «Ўзбекистон» совхозида қўзиларни асоссиз равишда кўплаб сўйиб, тери тайёрлаш планини тезроқ бажариш ва сохта обрў қозонишга интилмоқдалар. Совхоз директори М. Ҳафизов эса «қўзини сўйишга чиқарган-да», деб парвойи-палак юрибди.

Бир қанча хўжаликларда чорва фермалари ва қўзилатиш пунктларида озуқа запаслари етишмаслиги, янги туғилган қўзиларнинг парваришига эътиборсизлик билан қаралаётганлиги аниқланди. Айрим жойларда янги туғилган қўзиларни яшириб қолиш, асл нусха териларни «гумдон» қилиш фактлари содир бўлмоқда. Масалан, «Бойсун» совхозидаги 24 отарда 195 бош қўзи ва 46 дона тери яшириб қолдирилган. Совхознинг бош чўпонлари А. Каримов 52 бош қўзини, Б. Худойзодов 15 бош қўзини, Э. Бекмуродов 16 бош қўзини ва 20 дона қоракўл терини рўйхатга киритмай, ўз фойдаларига қолдирганлар.

«ВЛКСМ 50 йиллиги» совхозининг (директори Б. Бўриев) биринчи фермасида бош чўпон Т. Тўхтаев 20 қўзи ва 32 дона терини, Ж. Турдиев 21 қўзи ва 8 дона терини рўйхатга қўшмай, ўз мулкига айлантирган. «Сайроб» совхозининг (директори О. Тошматов) Ш. Норматов, Х. Турсунов ва А. Ҳаққулов ўртоқлар бош чўпонлик қилаётган отарларида 56 бош қўзи ва 25 дона қоракўл тери ҳисобдан яшириб қолдирилиб, совхозга кирим қилинмаган. Биргина Бойсун районида қўзилатиш кампанияси бошланганидан буён 251 бош қўзи ва 71 дона қоракўл тери яширилган. Бироқ, район партия комитетининг секретари Э. Муҳаммадиев, райижроком раиси Х. Шарофиддинов ўртоқлар аҳволни кўра-била туриб, юлғичлар билан жиддий шуғулланишга вақт топмаётирлар.

Шўрчи районидаги «Ўзбекистон» совхозининг Т. Абдураимов, П. Шамиев, Х. Худойқулов ўртоқлар бош чўпон бўлган отарларида 30 бош қўзи яшириб қолинганлиги маълум бўлди. Гагарин номли давлат наслчилик заводининг Э. Эргашев, З. Турсунов, А. Қоржавов ўртоқлар бош чўпон бўлган отарларида хўжалик ҳисобига кирим қилинмаган 24 бош қўзи ва ўнлаб терилар топилди. Шунингдек, Шеробод районидаги «Коммунизм» совхози, Ленин номли ва «Партия XXII съезди» колхозларида ҳам 113 бош қўзи, 37 дона қоракўл тери ва 6 бош бузоқ кирим қилинмаган. Аммо бу ташвишли ҳол район партия комитетининг секретари Н. Туробов, райижроком раиси Ч. Толлиев, қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи Л. Алибоев ўртоқларни ташвишга солмаётир.

Сариосиё районидаги «Ленинград», «Коммунизм» колхозларида назоратнинг йўқлиги шу даражага етганки, ҳатто янги туғилган қўзиларга тамға босувчи ва сирға тақувчилар ҳам йўқ. Бу эса янги туғилган қўзиларнинг нопок кишилар томонидан истаганча талон-торож этилишига йўл очиб беряпти. Натижада биргина «Коммунизм» колхозида 17 бош қўзи, 8 бош бузоқ бош чўпонлар Б. Бобочолов ва А. Муқимов ҳамда қорамол фермасининг мудири С. Содиқовлар фойдасига қолиб кетган. «Ленинград» колхозида эса 17 бош қўзи Б. Елгоров, М. Маликов, Б. Бердиев, А. Мавлонов ўртоқлар бошчилик қилаётган отарларда «енг ичида» эгасини топиб кетган.

Давлат ва халқ мулкининг талон-торож бўлишига йўл қўймаслик, уни нопок қўллардан асраш ҳар бир совет кишисининг муқаддас бурчидир. Бироқ, Сурхондарё областида қўзилатиш кампаниясидаги қўпол нуқсонларни бартараф этишга жиддий киришилмаётир. Буни ўтган йилги камчиликларнинг айнан такрорланаётганлигидан ҳам кўриш мумкин. Бултур областда қўзи олиш плани бажарилмаган, ўстиришга қўзи қолдириш топшириғи барбод берилган эди. Тери тайёрлаш рақамларининг орқасидан қувиб, натижада кўплаб қўзиларни беҳудага сўйиб юбориш ҳоллари юз берганди. Оқибатда бир қатор хўжаликлар давлатга катта иқтисодий зарар келтирган эди. Область совхозлари 1972 йилда қўйчилик ва қоракўлчиликдан 260 минг сўм зарар кўрганлиги бунинг исботи эмасми?

Ахир бу масъулиятсизлик-ку!

Сурхондарёлик чорвадорлар ўтган йилнинг аччиқ сабоқларидан тўғри хулосалар чиқаришлари лозим эди. Лекин қўзилатиш мавсуми бошлангандан буён ўтган 15-20 кун ичида жойларда масъулиятсизлик билан анчагина қоракўл тери ва бузоқ яшириб қолинганлигини, кўплаб урғочи қўзилар сўйиб юборилаётганлигини қандай баҳолаш керак? Сурхондарё область партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик бошқармаси ва совхозлар тресті қўзилатиш мавсумидаги жиддий хато ва камчиликларни бартараф этиш учун шошилинч чоралар кўришлари керак. Акс ҳолда, сўнгги пушаймон ҳеч қандай ёрдам бермаслиги мумкин.

А. ХАЛИЛОВ,
Ш. УБАЙДУЛЛАЕВ.
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

Хоразм области. Боғот районидаги «Тошкент» колхозининг механизаторлари беда ва маккажўхори экишни қизғин давом эттирмоқдалар. Хўжаликнинг коммунист Отамурод Каримов бошлиқ бригадасининг аъзолари экишда бошқаларга алоҳида намуна кўрсатмоқдалар. Бу йил бригаданинг 51 гектар майдонида беда ва маккажўхори ўстирилади ва булардан юқори ҳосил олиш мўлжалланмоқда. Суратда: бригадир Отамурод Каримов ва механизатор Берди Жуманиёзов.

Қ. Қадамов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

«ЛУНОХОД-2» УЧИНЧИ БОСҚИЧНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ТУГАТДИ

ОЛИС КОСМИК АЛОҚА МАРКАЗИ, 23 март. (ТАСС). «Луноход-2» автомат аппарати учинчи Ой куни мобайнида Лемонье кратерининг жанубий қисмида тадқиқотлар ўтказди. Шунда аппарат ҳаракат қилган трасса қитъада бошланиб, қитъа олди дўнглик районини кесиб ўтди. Сўнгра маршрут жанубий соҳил бўйлаб ўтди ва Лемонье кратерининг шарқий қисмидаги катта тектоник узилишдан икки ярим километр берида тугади.

Шу вақт ичида олинган телевизон суратлар ва стереоскопик манзараларнинг геологоморфологик маъносига қараб Ой юзидаги бир қанча қизиқарли жойларни топиш ва уларни ўрганиб чиқиш мумкин бўлди. Жумладан, ёнбағирларида ўпирилиш ҳодисаларининг излари бўлган кратер текшириб чиқилди, камдан-кам учрайдиган ва зарб билан урилиш натижасида келиб чиққан кратерларнинг қандай тарқалганлиги аниқланди.

Луноход трассаси денгиз — қитъа зонасидан кесиб ўтаётганида химиявий составни ўлчаш унинг вариацияларини топишга имкон берди. Ой юзининг акс эттириш хоссаларини ўрганиш маълумотлари химиявий анализ натижаларига етарлича яхши мос келади.

Магнит ўлчашлар қитъа олди районида Ой магнит майдонининг кучланганлиги ҳамда ўзи юрадиган аппарат қитъа сари бораётганида шу кучланганлик ўзгаришини чамалашга имкон берди.

Иккинчи Ой кунида бўлгани сингари айрим кратерларнинг қолдиқ магнитланиши ўлчанди, бунинг учун ўзи юрадиган аппарат шу кратерларнинг теваракларида мураккаб маневрлар қилди.

Ой ички тузилишини ўрганишда фойдаланилувчи маълумотлар олиш мақсадида Луноходнинг қўзғалмас ҳолатида магнит майдони вариациялари ўлчанди.

Учинчи Ой кунида автомат аппарат ичидан туриб қуёш ва галактик космик нурлар корпускулар оқимларининг характеристикаларини ўлчаш давом этди.

Ўзи юрадиган аппарат босиб ўтган жами йўл 25600 метрга боради.

Учинчи Ой кунининг якунлови, чи алоқа сеанси ўтказилган 23 март куни Қуёш батареясининг панели ёпиб қўйилди ва Луноход ичидаги системалар текшириб чиқилди. Ўзи юрадиган аппарат ой тунига тайёрлаб қўйилди. Тўхташ районида Ой туни 8 апрелгача давом қилади.

ПРОТОКОЛ ИМЗОЛАНДИ

20 мартдан 23 мартгача Москвада сув булғанишининг олдини олиш соҳасида ҳамкорлик қилиш билан шуғулланувчи Совет—Америка аралаш ишчи группасининг биринчи мажлиси бўлиб ўтди. АҚШ атроф муҳитни ҳимоя қилиш агентлиги илмий-тадқиқотлар бюроси директорининг ўринбосари доктор Ж. Бакли бошчилигидаги Америка делегацияси СССРда бўлган чоғида Москва — Ока ҳавза инспекциясининг иши билан танишди, Новокурьяновск аэрация станцияси ва Лихачев номли автомобиль заводи тозаловчи иншоотларини бориб кўрди.

Ҳар икки томон, ҳар бир мамлакатда сув булғанишини ўрганиш юзасидан ўтказилаётган тадбирлар тўғрисидаги маълумотларни алмашлашди, ҳар икки томонни қизиқтирувчи илмий проблемаларни муҳокама қилди.

23 март, ишчи группа мажлисининг якунловчи кунида томонлар протоколни имзоладилар. (ТАСС).

ЮСТИЦИЯ МИНИСТРЛИГИ КОЛЛЕГИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

Иттифоқдош республикалар Олий судларининг раислари ва юстиция министрлари, хўжалик министрликлари ва идораларининг баъзи раҳбар ходимлари, юридик хизмат бошлиқлари ва ўртоқлик судлари раисларининг иштирокида СССР Юстиция министрлиги коллегиясининг мажлиси бўлди.

Коллегия қабул қилган қарорда ўғирликка ва хўжасизликка қарши, давлат интизомини мустаҳкамлаш ва халқ хўжалигида тежаш режимини кучайтириш учун курашда юстиция органлари ва судларнинг ишини яхшилашга алоҳида эътибор берилди. (ТАСС).

ИДЕОЛОГИЯ ИШИНИНГ БОШ ЙЎНАЛИШИ

Коммунизмга томон яқинлашган сари марксча-ленинча идеологиянинг социалистик жамиятимиз ҳаётидаги роли ошиб бормоқда. Уни ижодий ривожлантириш ва бойитиш, коммунистик ғояларни ёйиш партия фаолиятида муҳим ўрин тутади. Бу сиёсий адабиёт нашриёти томонидан чиқарилган — «КПСС идеология иши масалалари» тўпламидаги ҳужжатларда ишончли равишда очиб берилган.

Тўпламга КПСС XXIII ва XXIV съездларининг қарорлари ва резолюциялари, Марказий Комитетнинг 1965 йилдан 1972 йилларгача бўлган давр ичидаги қарорлари кирган. Бу давр мамлакат иқтисодий ва социал-сиёсий тараққиётидаги юксак динамизм, омманинг ижтимоий ва меҳнат активлиги ўсиши билан фарқланади. Бунёдкорлик фаолиятининг барча соҳаларида Ленин йўлини қатъият ва изчиллик билан олиб бориб, партия идеология вазифаларини ҳам дадиллик билан ҳал қилиб, революцион назарияни янада ривожлантириш, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш, халқнинг билим ва маданиятини ошириш сингари вазифаларга эътиборни қаратмоқда.

Тўплам ҳужжатлари КПСС назарияси, сиёсати ва практикаси органик бирлигининг мужассамидир. Бутун амалий ишларни марксча-ленинча назария негизида қуриш, воқелигимиздаги юз бераётган жараёнларни чуқур тушуниб етиш, сиёсатни қатъий илмий негизда ишлаб чиқиш ва амалга ошириш — партиямиз амал қилиб келаётган принциплар ана шундай. Масалан, КПСС Марказий Комитетининг 1967 йилда қабул қилган «Ижтимоий фанларни янада ривожлантириш ва уларнинг коммунистик қурилишдаги ролини ошириш чоралари тўғрисида»ги қарори партиямиз назария масалаларига муттасил эътибор бериб келаётганлигидан далолат беради. Бу қарорда марксча-ленинча философия, экономика, тарих ва бошқа ижтимоий фанлар соҳасидаги тадқиқотларнинг узоқ йилларга мўлжалланган асосий йўналишлари белгилаб берилган.

Партия сўнгги йилларда ижтимоий тараққиётнинг кўпгина муҳим проблемалари ва тенденцияларини илмий жиҳатдан кўриб чиқди. Ҳужжатлардан кўриниб турганидек, унинг назарий тафаккури социалистик жамият ва ҳозирги дунёнинг тараққиёт жараёнларига тобора тўлароқ кириб бориб, ижтимоий ҳаётга янада катта таъсир кўрсатмоқда. Назариянинг таъсирчан, қайта ўзгартирувчилик роли айниқса КПСС XXIII ва XXIV съездларининг, Марказий Комитет Пленумларининг қарорларида, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги, В. И. Лениннинг туғилган кунининг 100 йиллиги, СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишланган ҳужжатларда айниқса ўзининг ёрқин ифодасини топган. Ундаги назарий ва сиёсий қоидалар марксча-ленинча назарияга янги, катта ҳисса бўлиб қўшилгандир.

Марксизм-ленинизмнинг коммунистик ижтимоий-иқтисодий формациялар ва уларнинг фазалари, партия ва халқнинг революцион-яратувчилик фаолиятининг босқичлари ва йўллари ҳақидаги чуқурлаштирилган, конкретлаштирилган таълимоти ҳужжатлар назарий мундарижасининг асосини ташкил этади. Партия XXIV съездига КПСС Марказий Комитетининг ҳисобот докладида ва шу съезд қарорларида берилган ривожланган социалистик жамият характеристикаси катта назарий, сиёсий ва амалий аҳамиятга эга. Социалистик қурилиш йилларида бизда кишиларнинг янги тарихий бирлиги — совет халқи таркиб топганлиги тўғрисидаги хулоса — миллий муносабатлар социалистик типининг тарихда мисли кўрилмаган тажрибаси умумлаштирилганлиги ва айни вақтда уларнинг ҳозирги босқичдаги моҳиятини таҳлил этишдан иборат. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг СССРнинг эллик йиллиги тўғрисидаги доклади миллий масала бўйича ленинча назария ва программани шундай қоидалар билан бойитдики, бу қоидаларда социалистик миллатларнинг равнақи ва тобора яқинлашуви ижтимоий ҳаёт интернационаллашувининг диалектик характери сифатида очиб берилади.

КПСС ҳужжатларида мамлакатимиз тажрибасида янги жамиятнинг етакчи ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий кучи бўлган ишчилар синфининг роли илмий жиҳатдан асослаб берилган. Бу назарий қоидалар ҳозирги замондаги ғоявий-сиёсий курашда пролетариатнинг тарихий миссияси тўғрисидаги марксча-ленинча таълимот буржуазия ва ревизионистлар идеологлари томонидан кучли ҳуружларга дуч келаётганлиги сабабли жуда катта актуаллик касб этмоқда. Партия совет жамияти сиёсий ташкилотининг бутун системасини такомиллаштириш, социалистик давлатчилик ва демократияни янада ривожлантириш проблемаларини ишлаб чиқишга катта эътибор бермоқда.

Тўпламдаги ҳужжатлар коммунистик партиянинг энг муҳим хусусияти — унинг интернационализмини акс эттиради. КПССнинг назарий фаолияти унинг марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми негизида халқаро коммунистик ҳаракатни мустаҳкамлаш учун, антиимпериалистик кучларни жипслаштириш, тинчлик ва халқлар ўртасида дўстлик учун олиб бораётган курашининг таркибий қисмидир. Ҳозирги замон жаҳон тараққиёти жараёнларининг марксча-ленинча таҳлили партиямизга бутун илғор инсониятни тўлқинлантираётган масалалар юзасидан аниқ позицияда туриб иш кўриш, халқлар ижтимоий тараққиёт ва ялпи хавфсизлик манфаатларига жавоб берувчи Тинчлик Программаси деб кутиб олган ташқи-сиёсий йўлни ишлаб чиқиш ва уни оғишмай амалга ошириш имконини берди. Айни вақтда КПСС ҳужжатлари шуни қайд қиладики, социал тузумлари турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаши социализм ва капитализм ўртасидаги синфий курашнинг ўзига хос формасидир. КПСС ҳужжатларида илмий коммунизм проблемаларининг ишлаб чиқилиши, ижтимоий практиканинг назарий жиҳатдан таҳлил қилиниши буржуа идеологияси ва миллатчиликка қарши социализмни турли тусдаги майда буржуача бузиб кўрсатишга қарши, ўнг ва «сўл» ревизионизмга қарши курашда идеология кадрларига, барча коммунистларга қурол бўлиб хизмат қилади.

Назарий фаолият — коммунистик партиянинг роли ошиб бораётганлиги унинг ижтимоий тараққиётга таъсири кучайиб бораётганлигининг асосий шартларидан биридир. Партия ҳужжатлари ижтимоий воқеликнинг объектив қонуниятлари тушуниб борилган сари партиянинг бутун фаолияти ҳам бойиб бораётганлигини, унинг жамиятга раҳбарлик методлари такомиллашаётганлигини кўрсатади.

Тўпламда эълон қилинган партия қарорлари — меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш тўғрисидаги бой манбалардир. Бу қарорларда идеология соҳасида олиб борилган ишларнинг моҳияти очиб берилган. Бу — янги кишини, ҳар томонлама тайёрланган коммунистик жамият бинокорини шакллантириш, барча меҳнаткашларда коммунизм ишининг тантанасига чуқур ишонч, коммунизмга садоқат ва унга муносиб хизмат қила билиш туйғусини тарбиялашдир.

КПСС XXIV съезди томонидан белгиланган бу соҳадаги кенг ишлар программаси ташкилий-партиявий, идеология, хўжалик ишлари масалалари бўйича партия Марказий Комитетининг съезддан кейин қабул қилган қарорларини ривожлантиради ва конкретлаштиради. Марказий Комитетнинг «Череповец металлургия заводи раҳбар ва инженер-техник ходимларининг коллектив аъзоларини ғоявий-сиёсий тарбиялаш ишларидаги иштироки тўғрисида»ги, «Минск трактор заводи партия ташкилотининг меҳнат коллективининг ишлаб чиқариш ва ижтимоий-сиёсий активлигини ошириш юзасидан олиб бораётган ишлари тўғрисида»ги, «Грузия Компартияси Тбилиси шаҳар комитетининг КПСС XXIV съезди қарорларини бажариш юзасидан олиб бораётган ташкилотчилик ва сиёсий иши тўғрисида»ги, «Тошкент шаҳар партия ташкилотида раҳбар кадрларнинг марксча-ленинча ўқуви ва иқтисодий таълим олиши тўғрисида»ги ва бошқа қарорларида тарбия назарияси ва практикасининг муҳим проблемалари ишлаб чиқилган.

Партия ҳужжатларида жамиятнинг моддий ва маънавий ҳаётида эришилган даражага мувофиқ равишда ғоявий-тарбиявий ишларнинг мазмуни ва хусусиятлари белгилаб берилган. Бу ишнинг ҳамма жиҳатлари ва проблемалари шунга асосланиб ишлаб чиқилганки, ривожланган социализм жамияти, коммунистик яшаш тарзини шакллантириш жараёни, ҳозирги замон социал ва илмий-техника тараққиёти кишиларга, уларнинг билимларига, ғоявий, ахлоқий, профессионал фазилатлари ва бинобарин, уларнинг тарбиясига катта талаблар қўяди. Партиянинг фаолияти, унинг сиёсати шахсни ҳар томонлама, гармоник ривожлантириш, унинг социал активлигини ошириш учун мумкин қадар қулай шароит яратишга қаратилгандир.

Бундай масъулиятли вазифани бажариш тегишли тарбия системаси бўлишини ҳам назарда тутадики, унинг таъсирчанлиги ташкилий, идеологик, хўжалик ишларининг бирлиги билан таъминланади. Бу фикр тўпламдаги ҳамма материалларнинг мағзи-мағзига сингиб кетган. Жамият, меҳнат коллективларидаги маънавий-сиёсий вазият кишиларни ғоявий ва ахлоқий чиниқтиришга алоҳида аҳамият берилган. Умумий таълим мактаблари, профессионал-техника, олий ва ўрта махсус таълим ишларининг сифатини яхшилаш, турмуш маданиятини ошириш, физкультура ва спортни ривожлантириш юзасидан кўрилган чоралар худди шу вазиятни яратиш тўғрисидаги ғамхўрлик руҳи билан суғорилган.

Партия пропаганда ва агитация, матбуот, телевидение, радио, адабиёт ва санъатнинг самарадорлигини оширишга катта эътибор бермоқда.

XXIV съездда қайд қилинганидек, партия меҳнаткашларда марксча-ленинча дунёқарашни, юксак ғоявий-сиёсий фазилатларни, коммунистик ахлоқ нормаларини шакллантиришни коммунистик тарбиянинг марказий вазифаси деб ҳисоблайди. Халқ онгига коммунистик ғояларни сингдириш, халқнинг бу ғояларни эгаллаши узлуксиз жараёндир. Шунинг учун ҳам партия қарорлари партия ташкилотларининг эътиборини коммунистларнинг марксча-ленинча таълимини доимо чуқур эгаллашларига, барча меҳнаткашларнинг сиёсий онгини оширишга қаратмоқда. Ёшларни ғоявий чиниқтиришга алоҳида аҳамият бермоқ лозим. Бу ғамхўрлик КПСС Марказий Комитетининг «Красноярск ўлка партия ташкилотининг комсомолга раҳбарлик қилиш соҳасидаги ишлари тўғрисида»ги, «ВЛКСМнинг 50 йиллиги ва ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш тўғрисида»ги ва бошқа ҳужжатларда ўз ифодасини топган.

Ҳаётимизнинг ўзи совет кишиларини социалистик Ватаннинг оташин ватанпарвари ва эътиқодли интернационалист қилиб тарбияламоқда. Тўпламдаги ҳужжатлар ватанпарварлик ва интернационал тарбияга синфий ёндошиш лозимлигини қайд қилади. Социалистик интернационализм ва ватанпарварлик принциплари моҳияти КПСС Марказий Комитетининг «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллигига тайёргарлик тўғрисида»ги қарорида, ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу улуғ юбилейга бағишланган тантанали мажлисдаги докладида чуқур очиб берилган. Бу ҳужжатларнинг ғоявий-назарий қоидалари ва сиёсий хулосалари партия, давлат, жамоат ташкилотлари олиб бораётган тарбиявий ишларнинг асосий йўналишларини белгилаб беради.

Тўпламда эълон қилинган ҳужжатларда коммунистик тарбия методлари тўғрисидаги ленинча қоидалар ривожлантирилган. Партия шунга амал қиладики, янги дунё қурувчиларнинг фазилатлари фақат ижтимоий практикада, онгли ижодий меҳнатда шаклланади.

Идеология ишининг кучи унинг жамият социал-иқтисодий тараққиётининг туб процесслари билан бузилмас алоқадорлигидадир.

Беш йилликни муваффақиятли бажариш меҳнаткашларнинг онглилигини, профессионал малакасини, иқтисодий тайёргарлигини оширишни, уларнинг ижодий ўсишини, юксак унум билан меҳнат қилиш, рационал хўжалик юритиш қобилиятларини ривожлантиришни талаб қилади. XXIV съезд қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг иқтисодий таълимни яхшилаш, социалистик мусобақани ташкил этишни, коммунистик меҳнат мактаблари ишини яхшилаш тўғрисидаги ва бошқа қарорлари партиявий-тарбиявий ишни шу тарзда йўналтиради. КПСС Марказий Комитетининг «Тула область партия ташкилотларининг саноат корхоналари ва қурилиш коллективларида социалистик меҳнат интизомини тарбиялаш соҳасида олиб бораётган ишлари тўғрисида»ги қарорида меҳнатга коммунистик муносабатда бўлишнинг муҳим вазифалари қўйилган.

Социалистик жамиятда маънавий омилларнинг амал қилиш доираси кенгайиб бормоқда. Коммунистик ахлоқ принциплари ва нормалари миллион-миллион совет кишиларининг ахлоқ қоидаси бўлиб қолди. Шундай экан, социализмга ёт бўлган ахлоқ ва урф одатлар — ҳаётга мешчанларча енгил-елпи муносабатда бўлиш, меҳнат интизомини ва жамоат тартибини бузиш, юлғучлик, текинхўрлик, ўғрилик, порахўрлик, ичкиликбозликдек, иллатларга тоқат қилиб бўлмайди. Партия ҳужжатларида жамиятга ёт бўлган ҳодисаларга синфий-сиёсий баҳо бериш, уларнинг социалистик тузумга қарши характерга эгалиги ҳақидаги масалани аниқ қилиб қўйиш принципиал аҳамиятга эга эканлиги қайд қилинган. Ижтимоий фикрни шакллантириш, жамиятимизнинг онгли кучларини коммунистик ахлоқнинг антиподларига қарши кескин курашга сафарбар этишнинг энг муҳим шартларидан бири ҳам худди шундадир.

Коммунистик партиявийлик, тарбиянинг синфийлиги принципи партия қарорларига сингиб кетган. Партиявийлик принципи ғоявий позицияларнинг аниқ бўлишини, душманларча қарашларга муросасиз бўлишни талаб қилади. Бу принцип буржуа жамиятининг идеологияси ва ахлоқига қарши ҳужумкор кураш демакдир. Партия таълим берадики, «буржуа идеологиясига қарши курашда нейтрализм, ҳеч қандай компромис бўлмайди ва бўлиши ҳам мумкин эмас: синфий принциплар муросасиз, улар курашда ғалаба қозонади» (112-бет).

КПССнинг идеология масалаларига бағишланган ҳужжатлари тўплами партия, совет, касаба союз, хўжалик, комсомол активи, идеология фронти, фан ва маданият ходимлари учун жуда зарур китобдир.

Партия ҳужжатлари — ижтимоий тараққиёт проблемаларига, коммунизм қурилишига раҳбарлик қилишга ижодий, илмий ёндошиш намунасидир. Бу ҳужжатлар ғоявий тарбия, социалистик жамият маънавий ҳаётини янада ривожлантириш вазифаларини ленинча метод асосида ҳал қилишга ўргатади.

(«ПРАВДА», 23 март, 1973 йил).

ЧЕТ ЭЛ ЯНГИЛИКЛАРИ

ЯПОНИЯ БОШ МИНИСТРИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ТОКИО, 23 март. (ТАСС). Япония Бош министри К. Танака кеча Япония парламенти маслаҳатчилар палатасининг бюджет комиссиясида социалист депутат С. Кавамуранинг Япония — Совет муносабатлари истиқболлари тўғрисида берган саволига жавобан «Япония — Совет сулҳ шартномасини тезроқ тузиш мақсадида Совет Иттифоқига бориш менинг асосий фикрим», деб айтди.

Бош министр менинг ҳукуматим ҳар иккала мамлакат манфаатларини, дўстлик ва яхши қўшничилик манфаатларини кўзлаб Совет Иттифоқи билан иқтисодий алоқаларни ривожлантиришга интилади, деб айтди. Сибирнинг ривожлантирилиши, деди Танака, Япония экономикаси учун ҳам қизиқарлидир. Шунинг учун ҳам биз Япония билан Совет Иттифоқи ўртасида алоқаларни давом эттириб, бу районни жиддий равишда юксалтиришга интиламиз.

Совет Иттифоқига бориш муддати тўғрисидаги саволга жавоб бериб, Япония бош министри ҳозирги вақтда парламент сессияси давом этаётганлиги учун ҳам бу сафарнинг муддати ҳали белгиланган эмас, деб айтди. Аммо керак бўлиб қолган вақтда мен Совет Иттифоқига боришга ҳамиша тайёрман, деди бош министр. Мен у ерга шу сафардан бирон бир совға келтириш мақсадида эмас, балки нуқтаи назаримиздаги тафовутларни камайтиришга кўмаклашиш мақсадида бораман.

Токионинг мўътабар «Майнити» газетаси Япония бош министрининг парламентдаги шу гаплари ҳақида хабар бериб, КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Япониянинг Москвадаги элчиси К. Ниидзэки билан яқинда бўлиб ўтган учрашуви ва элчининг бош министр К. Танаканинг шахсий мактубини топширганлиги Японияда катта таассурот қолдирганлигини таъкидлаб ўтди. «Мана шундан кейин Япония — Совет муносабатлари тез ривожлана бошлаганга ўхшайди», — деб ёзади газета.

БИТИМГА КЕЛИНДИ

РИМ, 23 март. (ТАСС). Италия билан Вьетнам Демократик Республикаси дипломатик муносабатлар ўрнатиш тўғрисида битимга келдилар. Бу ерда эълон қилинган расмий ахборотда айтиладики, Италия билан Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматлари шу муҳим қарорни қабул қилиш билан «иккала мамлакат ўртасидаги муносабатлар ҳар иккала халқ манфаатларини кўзлаб ҳамма соҳаларда ривожлана беради, деб қатъий ишонч» билдирдилар.

БОМБАРДИМОН ҚИЛМОҚДАЛАР

НЬЮ-ЙОРК, 23 март. (ТАСС). Америка ҳарбий қўмондонлигининг Тинч океан районидаги вакили Гонолулуда эълон қилган хабарда айтилишича, Америка авиацияси, шу жумладан стратегик «В-52» бомбардимончи самолётлари Камбоджанинг озод қилинган районларини ҳануз шиддатли бомбардимон қилмоқда.

«В-52» бомбардимончи самолётлари, дейилади АП агентлигининг хабарида, Камбоджада сурункасига 16 кундан бери жанг операцияларини давом эттирмоқда.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

✦ ВАШИНГТОН. СССР ташқи савдо министрининг ўринбосари В. С. Алхимов бошчилигидаги Совет ҳукумат делегацияси ўтказган музокаралар натижасида совет ташқи савдо ташкилотлари АҚШдан харид қиладиган машина ва ускуналар ҳақини тўлаш учун узоқ муддатли кредитлар масаласи юзасидан АҚШ давлат экспорт-импорт банки билан ва Американинг бошқа банклари билан тузилган битимлар Вашингтонда имзоланди.

✦ КАРАКАС. Венесуэланинг Боливар штатидаги юзлаб деҳқонлар ер ислоҳоти қониқарсиз ўтказилаётганлигига қарши норозилик билдириб Венесуэлада ер ислоҳоти амалга оширилишини назорат қилиб турувчи муассаса — Миллий ер ислоҳоти институти биносини эгаллаб олдилар.

Деҳқонлар қарз ва уруғлиқ фонди берилишини, ерлар тўғри тақсимланишини талаб қилмоқдалар.

✦ НЬЮ-ЙОРК. Пномпендан олинган хабарларга кўра, президент саройини «ҳукумат ҳарбий-ҳаво кучлари» самолёти бомбардимон қилганлиги муносабати билан Камбоджада жорий этилган фавқулодда ҳолатдан сўнг бу ерда қамоққа олинганларнинг сони 100 кишига етган. Қамоққа олинганларнинг кўпчилиги университетларнинг профессорлари, ўқитувчилар, газеталарнинг редакторлари, сиёсий арбоблар ва зиёлиларнинг бошқа вакилларидан иборат. (ТАСС).

ТУРИСТИК МАРКАЗЛАР ОЧИЛМОҚДА

ДЕҲЛИ, (ТАСС). Яқин вақт ичида бутун Ҳиндистонда 20 тача махсус туристик марказ қурилади. Бу — мамлакатда кўп туристик марказлар барпо этиш йўлида қўйилган биринчи қадамдир, деди Ҳиндистон парламентининг халқ палатасида туризм ва гражданлар авиацияси министри Юварaж Каран Сингх. Келгусида 200 тача туристик марказ қуриш мўлжалланади.

ҲУКУМАТНИ ҚАЙТА ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА ҚАРОР

САНТЬЯГО, 23 март. (ТАСС). Чили президенти Сальвадор Альенде ўз ҳукуматини қайта ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилди. Мамлакат конституциясига мувофиқ президент 4 мартда ўтказилган парламент сайловидан сўнг ҳукуматнинг илгариги составини тарқатиб юбориб, янгисини тайинлайди. Ҳукуматнинг янги состави яқин кунларда эълон қилинади.

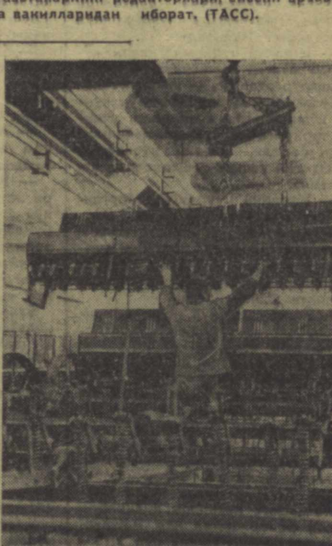

Болгария — Совет ҳамкорлиги йилдан-йилга ривожланиб бормоқда. Суратда: Чирпандаги қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи цехида. Бу корхонада тайёрланган маҳсулотлар Совет Иттифоқида юксак баҳоланмоқда.

БТА — ТАСС фотоси.

СОХТАЧИЛАР

КАРАКАС, 23 март. (ТАСС). Хитой Синьхуа агентлиги Совет Иттифоқи ташқи сиёсати ҳамда СССРнинг бошқа давлатлар билан муносабатларига оид фактларни жўрттага бузиб кўрсатиш йўлига амал қилиб, бир баёнот тарқатди. Баёнотда, жумладан, кейинги йилларда совет балиқ овловчи кемалари гўё «ов қилиш учун Венесуэла территориал сувларига тўхтовсиз бостириб кирган, баъзан ушланган ва жарима солинган» дейилади.

Шу муносабат билан Венесуэла президенти Рафаэль Кальдера матбуот конференциясида нутқ сўзлаб, Синьхуа агентлигининг уйдирмаларини қатъиян рад этди. «Совет кемаларининг территориал сувларимизга киришга интилишидан далолат берувчи бирон бир факт бўлгани йўқ», — деди президент.

Шундай қилиб, Синьхуа агентлигининг яна бир марта шармандаси чиқди.

Халқ контроли саҳифаси

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ИЛҒОР ТАЖРИБА

ҚЎМАКДОШЛАР

Қарши пахта тозалаш заводи халқ назоратчилари ишлаб чиқариш топшириқларининг муваффақиятли бажарилишига муносиб ҳисса қўшаётирлар. Ўз сафига 61 назоратчини бирлаштирган халқ контроли группаси корхона партия ташкилоти ва маъмуриятининг энг яқин кўмакдоши бўлиб қолди. Группага лаборатория мудири, ишчилар ўртасида обрў-эътибор қозонган коммунист Роза Нухтаева бошчилик қилмоқда. Группа пахта ва бошқа материалларни тежаб-тергаш ва иқтисод қилиш, меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятларини кўриб чиқиш, ахборот бериб боришдан иборат уч секцияга эга. Халқ контроли группаси ярим йилга мўлжалланган план асосида иш олиб бормоқда. Унинг плани партия бюросида муҳокама қилиб тасдиқланади. Халқ назоратчиларининг диққат-эътибори тозалаш ва линтер цехларидаги механизмлардан тўла қувватда фойдаланиш, пахта толаси ва чигитнинг сифати устидан қаттиқ назорат қилиб боришга қаратилган.

Ўтган ойларда завод халқ контроли группаси бир неча марта текшириш ва рейдлар ўтказди. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини яхшилаш, механизмлардан тўла фойдаланиш, ёнилғи, электр энергиясини тежаб-тергаб сарфлаш, пахта ва чигитнинг яхши сақланишига эришиш юзасидан назоратчилар билдирган таклиф ва мулоҳазалар партия ташкилоти йиғилишида муҳокама қилинди ва маъқулланди.

Халқ контроли группаси текшириш ва рейдларни қатъий план асосида ўтказади. Группа бюроси текшириш ўтказиладиган участкани аввалдан аниқлаб, назоратчилар учун саволлар тузиб чиқади, тавсиялар белгилайди. Тозалаш цехида ўтган текшириш пайтида кўп миқдордаги пахтанинг нес-нобуд бўлаётгани аниқланди. Шунингдек, халқ назоратчиларининг чигитда ортиқча толалар қолаётгани сабабли юзлаб тонна хом ашё нобуд бўлаётгани, кўп миқдордаги линтнинг ёғ заводига жўнатилаётгани ҳақидаги ташвишли сигнали юзасидан дарҳол тегишли тадбирлар белгиланди.

Халқ назоратчилари сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқаришга қарши кескин кураш олиб бормоқдалар. Улар мамлакатимиздаги турли фабрика ва фирмаларнинг маҳсулот сифати ҳақида заводга юборган маълумотларини синчиклаб ўрганиб, мутахассислар билан ҳамкорликда камчиликларни тугатадилар. Текшириш якунлари корхона коллективига мунтазам етказиб турилади. Группа «Халқ контроли овози» деворий газетаси, «Халқ контроли кўзгуси» стенди ва «Жанговар варақа»ларни мунтазам чиқариб турибди. Назоратчиларнинг жонкуярлиги билан ўтган йили корхона бўйича 6,7 тонна дизель ёнилғиси, 9,7 тонна бензин ва бошқа маҳсулотлар тежаб қолинди, меҳнат унумдорлиги 114,3 процент ўсди. Халқ контроли группаси тўққизинчи беш йилликнинг учинчи йили учун ўзининг иш планини тузиб чиқди. Назоратчилар ҳозир ана шу план асосида иш олиб бормоқдалар, партия ташкилоти ва маъмуриятнинг энг яқин кўмакдоши деган номни шараф билан оқламоқдалар.

Р. РАЖАБОВ,
Қарши шаҳар халқ контроли комитетининг раиси.

СЕВГАН ИШИМИЗ

Чорвачиликни кескин ривожлантириш, чорва моллар маҳсулдорлигини ошириш халқ назоратчиларининг диққат марказида турибди. Ўз сафига етти кишини бирлаштирган чорвачилик фермаси халқ контроли группаси бу вазифани амалга оширишда совхозимиз дирекцияси ва партия ташкилотининг энг яқин кўмакдоши бўлиб қолди. Назоратчилар чорва молларни парвариш қилиш, озуқа тақсимоти, гўшт ва сут етиштириш, қўл ишларини механизациялаш юзасидан белгиланган тадбирларнинг қандай амалга оширилаётганлигини тез-тез текширмоқдалар. Ўтган йилнинг ўзида ўтказилган ўн икки текширишда 40 дан ортиқ киши қатнашди. Текшириш якунлари совхоз дирекцияси ва партия комитетининг қўшма мажлисларида атрофлича муҳокама қилинди. Аниқланган камчиликларни дарҳол тугатиш тадбирлари белгиланди.

Халқ назоратчиларининг яқиндан бераётган ёрдами туфайли гўшт ва сут етиштириш планлари ошириб бажарилмоқда. Ўтган йили хўжалигимиз чорвачиликдан 50 минг сўм соф фойда олди. Чорва моллар сонини кўпайтириш плани бажарилди. Фермамиз гўшт, сут етиштириш ва топшириш биринчи квартал планини ҳам уддалади.

Халқ назоратчилари тажрибали чорвадорлардир. А. Сергеева бузоқбоқар бўлиб ишлаяпти. У ўзига бириктирилган бузоқларнинг ҳар суткада 400-500 грамм семиришига эришмоқда. СССР халқ контроли комитети бу илғор бузоқбоқарни Фахрий ёрлиқ билан мукофотлади. Саломат Ҳасанова ҳам илғор сут соғувчи. Унга 20 бош сигир бириктирилган. С. Ҳасанова ҳар бош сигирдан бир йилда планда белгиланган 2300 килограмм ўрнига 3 минг килограммга етказиб сут соғиб оляпти. У халқ контроли группасининг актив аъзоларидан бири. Биз ўзимиз севган соҳани ривожлантиришга, гўшт ва сут етиштиришни кўпайтиришга ҳисса қўшаётганимиз билан фахрланамиз.

Роза ЛИ,
Янгиер районидаги «Фарҳод» совхози чорвачилик фермаси халқ контроли группасининг раиси.

НАЗОРАТЧИЛАР МАКТАБИ

Уйчи район халқ контроли комитети назоратчилар мактаби ташкил этди. Халқ контроли комитетининг аъзолари, штатсиз бўлим мудирлари ва инспекторлари, халқ контроли группалари раислари мактабда халқ назорати ишига оид темаларда лекциялар тинглайдилар. Мактабда машғулотлар ҳар ойда бир марта ўтказилади.

Яқинда назоратчилар мактабининг биринчи машғулоти бўлиб ўтди. Унда «Халқ назоратчиларининг активлигини ошириш», «Социалистик мулкни сақлашда назоратчиларнинг роли» деган темаларда лекциялар ўқилди. Халқ назоратчилари ўзаро тажриба алмашдилар.

М. ПЎЛАТОВ.

ЭНГ ЯХШИ НАЗОРАТЧИЛАР

Қ. ОТАБОЕВ,
Янгиқўрғон районидаги «Москва» колхози халқ контроли группасининг раиси.

П. БОБОЕВ,
Каттақўрғон районидаги йўл-ремонт қурилиш бошқармаси халқ контроли группасининг раиси.

ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТЛАРИДА

ТОШКЕНТ

Область халқ контроли комитети Бекобод шаҳар соғлиқни сақлаш бўлими, шаҳар халқ маорифи бўлими ва Бўстонлиқ даволаш-санитария бирлашмасида молия интизомининг аҳволини муҳокама қилди. Бу муассасаларда иш ҳақи фондидан нотўғри фойдаланилмоқда. Бекобод шаҳридаги 1- ва 2-спорт мактаби маъмурий-бошқарув аппаратида нормадагидан кўп кишилар ишлаяпти. Бўстонлиқ даволаш-санитария бирлашмасида ҳам молия интизоми қўпол тарзда бузилмоқда. Ўтказилган текширишда Бекобод шаҳар соғлиқни сақлаш бўлими 28 ходимга нормадан ортиқча ҳақ тўлагани маълум бўлди.

Область халқ контроли комитети молия интизомининг бузилишига йўл қўйгани учун Бўстонлиқ даволаш-санитария бирлашмаси бош врачи Ҳайитбоев, бош бухгалтер Файзулина ва Бекобод шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимининг бош бухгалтери Карачунлардан давлатга етказилган зарарнинг бир қисмини ундириб олишга қарор қилди.

ФАРҒОНА

8-қурилиш трестининг 3-қурилиш бошқармасида белгиланган планлар мунтазам бажарилмай қоляпти. Ўтган йили гарчи тупроқ ишларини механизациялаш бўйича белгиланган тадбирлар 16 процент бажарилган бўлса ҳам, 7,5 минг сўмлик иш ҳақи нормадагидан ортиқча сарфланган. Бошқарма маъмурияти иш вақтидан унумли фойдаланмаяпти. Ўтган йили 635 киши-куни беҳуда сарф бўлди. Фарғона шаҳар халқ контроли комитети ушбу камчиликларни тугатиш тадбирларини белгилади.

МУҲИМИ — АЪЛО ХИЗМАТ

Тошкент шаҳар умумий овқатланиш бошқармасига қарашли Октябрь район ошхоналар тресті халқ контроли группаси савдо маданиятини яхшилаш, илғор тажрибаларни жорий қилиш, тежамкорлик ва иқтисод қилиш режимига риоя этиш, меҳнат ва давлат интизомини мустаҳкамлашда маъмурият ва партия ташкилотига яқиндан ёрдам бермоқда. Назоратчиларнинг жонкуярлиги билан 6 минг сўмлик электр энергияси, 1,6 минг сўмлик транспорт учун маблағлар тежаб қолинди.

Халқ контроли группаси текшириш ва рейдлар ўтказишга мутахассисларни, касаба союзлари ташкилотларининг жамоатчи-назоратчиларини, комсомол прожектори аъзоларини кенг жалб қилмоқда. Бош технолог Федченкова, катта инспектор Ҳакимов, инспектор Абрамов ва бошқалар энг актив назоратчилардир. Халқ контроли группаси фаолияти партия ташкилоти ва трест маъмурияти томонидан қўллаб-қувватланмоқда. Энг муҳим текшириш якунлари партбюро мажлисларида муҳокама қилинади. Маъмурият савдо хизмати кўрсатишда қонунга хилоф иш қилаётган кишиларга нисбатан қаттиқ чора кўрмоқда.

Республика халқ контроли комитети Октябрь район ошхоналар тресті халқ контроли группаси фаолиятини муҳокама қилар экан, группа ишида ютуқлар билан бирга камчиликлар ҳам борлигини таъкидлади. Ҳамма халқ назоратчилари ҳам текшириш ва рейдларда иштирок қилаётгани йўқ. Савдо-сотиқ қоидасини, давлат ва меҳнат интизомини бузаётган кишилар билан муросасозлик қилиш фактлари учраб турибди. Баъзи цех халқ контроли группалари ва постлари суст ишламоқда. 9-ошхонада 210 киши ишлагани ҳолда фақат 7 киши назоратчи қилиб белгиланган. 20-ошхонада эса 100 кишидан атиги 3 кишигина текширишларда қатнашмоқда.

Республика халқ контроли комитети Октябрь район ошхоналар тресті халқ контроли группаси иш фаолиятини янада яхшилаш, унинг таъсирчанлигини кучайтириш тадбирларини белгилади.

Минерал ўғитларни ташиш, сақлаш ва улардан фойдаланишнинг қандай ташкил этилгани назоратчилар диққат-марказида ✱ Илғорлар тажрибаси-омманинг мулки ✱ *Табиатни муҳофаза қилиш муҳим иш* ✱ *Наманганда ҳамон қиш уйқуси.*

ТЕХНИКА РЕМОНТИ

ҲОЛВА ДЕГАН БИЛАН...

Баҳор келди. Қуёш ҳарорати ерни қизитяпти. Аммо, Наманган областидаги айрим колхоз ва совхоз раҳбарлари қиш тўнини ҳамон ечишганича йўқ. Техника ремонти ўлда-жўлда. «Узсельхозтехника» район бирлашмалари устахоналарида трактор, сеялка, плугларни ремонт қилиш ниҳоятда чўзилмоқда. Чала-чулпа созланган тракторларни «мендан кетгунча, эгасига етгунча» қабилида амал-тақал қилиб колхозларга топширишляпти. Синчиклаб текширилса, бир трактордан олти-етти дефект топилади. Мана мисол: Чуст районидаги Навоий номли колхоз 1972 йил сентябрида 19-номерли битта Т-28 маркали тракторни бирлашма устахонасига топширган эди. Трактор бу ерда тўрт ой ётди. Йил охиридагина унга наридан-бери қўл урилиб, колхозга топширилди-да, нақдгина хизмат ҳақи ундириб олинди. Тракторнинг механизатори рулга ўтирмоқчи бўлиб таажжубда қолди: машинасидан ўриндиғи олиб ташланган, рули қимирламас, тозаланмай бўялгани учун қотган бўёқлар шўралаган тупроқдай палахса-палахса кўчмоқда эди. Шу заҳоти бирлашма бошлиғига хабар беришди. Фойдаси бўлмади.

Тўрақўрғон районидаги «Москва», Карл Маркс, Димитров номли, Чуст районидаги Карл Маркс номли «1 Май», Наманган районидаги Оржоникидзе номли, Задарё районидаги Навоий номли, «Комсомол» колхозлари, «Украина» совхозида ремонт қилинган механизмларнинг кўпи ҳозир қайта ремонтга муҳтож.

Задарё районидаги Навоий номли колхоз устахонасини устахона эмас, темир-терсак омбори дейиш мумкин. Занглаган, яроқсиз темир-терсаклар уйиб ташланган. Стеллаж, сўри, верстак ўрнатилмаган. Техника очиқ ҳавода сақланмоқда. 21 та пахта териш машинасидан 16 тасининг баллони ёрилиб ётибди.

Устахона мудири С. Усмоновнинг бепарволиги шу қадарки, қимматбаҳо машиналарнинг қисмлари талон-торож этилса ҳам парво қилмайди. 1971 йилда келтирилган 594 сўмлик ғўзапоя юлиш машинаси, 1 та пахта териш машинаси ва ДТ-54 трактори учун ПНС-Т маркали насоснинг қуруқ «гавда»сигина қолибди. Чуст районидаги Навоий номли колхозда 1968 йилда сотиб олинган ДТ-75 маркали битта суриш трактори, КИР-1,5 маркали 3 та ўроқ машинаси қисмлари талон-торож қилиб юборилган.

Кўклам келди. Дала ишлари бошланяпти. Техника ремонтида аҳвол шундай давом этаверадиган бўлса, ушбу хўжаликлар қачон ер ҳайдаб, қачон уруғ экишаркин?

ФОТОАЙБНОМА

Яккабоғ районидаги «Ленин учқуни» колхозида минерал ўғитлар пала-партиш сақланмоқда. Турли хил ўғитлар аралаштириб уйиб ташланган. Омборхоналардан чакка ўтиб, ўғитлар ивиб кетяпти. Сиз бу суратда колхознинг П. Маматов бошлиқ 15-бригадасида минерал ўғит қандай сақланаётганини кўриб турибсиз.

НАЗОРАТЧИЛАР ПОЧТАСИДАН

СИР ОЧИЛДИ

Алоқа узелининг слесарь электромонтёри Т. Азимов Марғилон шаҳридаги 10-ўрта мактабда ҳам тўла маош олиб ишлай бошлади. Аммо, у билан мактабнинг хўжалик ишлари бўйича директор ўринбосари М. Восидов ўртасида қандайдир сир бордек туюларди. Т. Азимов маошни олиб чиққач, албатта М. Восидов билан учрашарди. Текширилганида сир очилди. Директор ўринбосари монтёр Т. Азимовдан ойлик иш ҳақининг ярмини «чой-чақа» сифатида олиб, унинг ишга келган-келмаганлиги билан сира ҳам қизиқмас, табелга ёзиб қўяверар экан. Бундай «сир» бизни бошқа мактаб, корхона ва ташкилотларда ҳам молиявий интизомнинг қандай йўлга қўйилганлигини текширишга мажбур этди. Шундай текширишлардан бирида 17-ўрта мактаб директори Ғ. Абдуллаевнинг ўн беш кунгина ишлаб кетган қоровул М. Мирзаевни ҳисобдан чиқармай ойлар давомида иш ҳақи ёзиб ўзи имзо қўйиб олаётгани маълум бўлди. Халқ контроли комитетининг қарори билан Ғ. Абдуллаев маошидан ҳар ойда давлат ҳисобига 20 процентдан ҳақ ундириб олиняпти. Молиявий интизомни бузаётган кишиларга қарши тегишли чоралар кўрилмоқда, баъзи нопок кишилар эса лавозимларидан четлаштириляпти.

Текшириш якунлари халқ контроли комитети мажлисларида муҳокама қилинди. Жиноятни келтириб чиқарадиган сабабларнинг олди олинди. Халқ назоратчилари ва халқ контроли группалари фаолиятини яхшилаш юзасидан тегишли тадбирлар ишлаб чиқилди.

М. МАДУМАРОВ,
Марғилон шаҳар халқ контроли комитетининг раиси.

Рассом ҳангаси

Янгиер районидаги темир-бетон буюмлари ва конструкциялари комбинати автобазасида автомашиналардан яхши фойдаланилмаяпти. 144 та автомашинадан 65-70 тасигина кундалик рейсларга чиқарилмоқда. Автобазада меҳнат интизоми бўшашиб кетган.

Қулфланган машиналар

«Қашқадарёоблгаз» бошқармаси ва унинг Китоб, Шаҳрисабз, Яккабоғ, Қарши шаҳар участкаларида меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятлари вақтида қараб чиқилмаяпти. Масалан, Қарши шаҳрида яшовчи П. Ражабованинг ва Ҳамид Олимжон кўчасида яшовчи бир группа кишиларнинг аризаси бир йил давомида кўриб чиқилмаган.

Изоҳнинг ҳожати йўқ.

Олмалиқ шаҳридаги мис эритиш заводида маъмурий штат интизоми бузилмоқда. Цехларга қабул қилинган баъзи ишчилар бошқа ишларда фойдаланилмоқда. Масалан, металлургия цехининг 4-разрядли ишчиси М. Кантор ҳозир маиший комбинат мудири, 3-разрядли М. Гришина цехда табелчи, тўртинчи разрядли аппаратчи Н. Пчельникова касаба союзлари завод комитетида иш юритувчи, электр слесарь Л. Власова завод бошқармасида секретарь-машинистка бўлиб ишлаяпти. Ўтган йил давомида ана шундай кишиларга 6125 сўм ортиқча иш ҳақи тўланган.

Қоғозда ва амалда.

А. ХОЛИҚОВ чизган расмлар.

СУВ ҲАВЗАЛАРИ ИФЛОСЛАНМАСИН

Партия ва ҳукуматимиз табиатни муҳофаза қилиш ва атроф-муҳитнинг озода бўлиши масаласига муттасил эътибор бериб келмоқда. КПСС XXIV съезди бу масала бўйича муҳим вазифаларни ўртага қўйди. СССР Олий Советининг ўтган йили сентябрь ойида бўлиб ўтган сессияси съезд кўрсатмалари асосида бу масалани атрофлича муҳокама қилди ва бир қатор тадбирлар белгилади. Бу тадбирларнинг аксарияти табиатимизнинг муҳим қисми бўлган сув ҳавзаларини қўриқлаш ва уларнинг ифлосланишига қарши кураш билан боғлиқдир.

Сув, айниқса, оқар сув табиат мўъжизаларидан биридир. Халқ хўжалигини ривожлантириш, меҳнаткашлар турмушини янада фаровон этишни сувсиз тасаввур этиб бўлмайди. Кейинги йилларда министрликлар, идоралар, корхоналар ва маҳаллий Советлар ижроия комитетлари сув манбаъларининг ифлосланишига йўл қўймаслик учун анчагина ишларни амалга оширдилар. Бунинг учун катта маблағ сарфланаётир. Қатор корхоналарда тозалаш иншоотлари қурилиб ишга туширилди. Республикамиз шаҳарларидан оқиб ўтувчи канал ва ариқларнинг қирғоқлари ободонлаштирилмоқда. Ҳозир Тошкент шаҳридаги Қорасув анҳорининг Ҳамза районидан оқиб ўтувчи бир қисми ободонлаштирилиб анҳор ўзанига бетон ётқизилмоқда. Анҳор ёқасидаги эски иморатлар ва рухсатсиз қурилган уй-жойларнинг эгаларига янги квартиралар берилиб, қирғоқлари ахлат ва чиқиндилардан тозаланаётир.

Аммо, ҳали республикамизнинг область ва шаҳарларида сув ҳавзаларининг тозалиги учун кураш етарли даражада олиб борилаётгани йўқ. Ариқ ва каналлар ёқасида жойлашган баъзи корхона ва хонадонлар ҳамон оқар сувларни булғаб келмоқдалар. Тошкент шаҳрини кесиб ўтувчи Салор, Бўржар, Бўзсув, Қайқовуз ва бошқа анҳор ҳамда ариқларнинг суви санитария-эпидемиология станциялари томонидан текшириб кўрилганда унинг ифлослиги аниқланди. Бунга сув ҳавзаларига тозаланмаган чиқинди ташлаётган Абразив заводи, чарм-атторчилик фабрикаси, биринчи уйсозлик комбинати Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги министрлигига қарашли экскаватор ремонти заводи, асфальт-битум заводи ва 7-автобаза маъмурияти жавобгардир.

Тошкент шаҳрининг Ўрта Осиё Темир йўл бошқармасига қарашли Қизил тўқимачи станциясида вагонларни дезинфекция қилиш ва ювиш пункти бор. Бу пункт ҳали шаҳар канализациясига уланмаган, лойиҳалаштирилган янги ана шундай пункт қурилишига эса ҳалигача киришилгани йўқ. Натижада чорва моллари ташилаётган вагонларни ювишдан ҳосил бўлган гўнг аралаш чиқинди катта-кичик ариқларга оқиб ётибди.

Бухоро, Наманган, Самарқанд, Фарғона областларидаги анчагина корхоналарда ҳам фойдаланилаётган сувларни тозалаш эътибордан четда қолмоқда. Наманган шаҳридаги трансформатор заводи, Учқўрғондаги ёғ экстракция ва пиво-лимонад заводларида бу масалани жиддий ўйлаб кўриш ҳеч кимнинг хаёлига ҳам келаётгани йўқ. Навоий шаҳридаги химия комбинати ҳар кеча-кундузда 40 минг куб метр ифлос оқова сувни чиқариб ташлаётир. Самарқанд шаҳридаги суперфосфат, қўн заводлари ва гўшт комбинатида ҳам ана шундай эътиборсизлик билан иш тутилмоқда. Фарғона иссиқлик тармоқлари корхонаси ўтган йили салкам 15 тонна мазутни Марғилонсойга ташлаб юборган.

Сув манбаларининг ифлосланишига яна бир сабаб шаҳар ва район марказларида канализациянинг яхши йўлга қўйилмаганлигидир. Канализация хўжалиги хобчалари йилдан-йилга кенгайиб бораётган бўлса ҳам ҳали бу масалада анчагина камчиликлар мавжуд. Канализация тармоқлари қурилиши уй-жой ва саноат қурилишидан орқада қолмоқда. Тошкент шаҳридаги Қуйи Бўзсув канализация-тозалаш иншоотининг қўшимча қувватларини ишга тушириш плани йилдан-йилга бажарилмай келмоқда. Республика Қурилиш министрлигининг 6-қурилиш тресті қурилиш ишларини чўзиб юборди. Қурилиш министрлигининг 8-қурилиш тресті томонидан Фарғона — Марғилон саноат районида барпо этилаётган йирик тозалаш иншооти қурилиши ҳам жуда суст олиб борилаётир. Қурилиш бошланганидан буён олти йил ўтган бўлса ҳам ишнинг поёни кўринмаётир. Термиз, Олмалиқ, Нукус, Қўқон шаҳарларида ҳам бундай иншоотлар қурилишини туғаллаш муддати чўзилиб кетмоқда. Кўп жойлардаги мавжуд канализация-тозалаш иншоотлари ниҳоятда камқувватдир. Яқинда қуриб битказилган Урганч шаҳридаги канализация-тозалаш иншооти ёмон ишлаяпти. Шаҳардаги ифлос сувлар тозаланмай, зарарсизлантирмай Чаккакўл коллекторига оқизиб қўйилибди.

Сув ҳавзаларини қўриқлаш ва уларни ифлослантиришга қарши кураш ниҳоятда муҳим аҳамиятга эга бўлган ва кенг кўламдаги масаладир. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг яқинда «Табиатни қўриқлашни кучайтириш ва табиий ресурслардан фойдаланишни яхшилаш тўғрисида» қабул қилган қарорида ҳам мамлакатимизда сув ҳавзаларини булғаниш, ифлосланиш ва қуриб қолишдан қўриқлаш чоралари устидан, шунингдек тозаловчи иншоотларнинг ишлаши ва олқинди сувларни ташланиши устидан қаттиқ назорат ўрнатиш кераклиги таъкидлаб кўрсатилди. Шунинг учун бу масалани муваффақиятли ҳал этишда айрим корхона ёки алоҳида бир ташкилотнинг ҳаракати самарали натижа бермайди. Бунинг учун барча тегишли министрлик, идора ва корхоналар табиатни қўриқлаш бўйича белгиланган план ва тадбирларни тўлиқ амалга оширишлари лозим. Қурилиш ва коммунал ташкилотлар эса шаҳарлардаги канализация ва тозалаш иншоотлари қуриш суръатларини тезлатишлари ва бу ишга муносабатни тубдан ўзгартишлари керак. Ана шундай қилингандагина табиатни муҳофаза қилиш, жумладан унинг энг муҳим қисми бўлган сув ҳавзалари ва манбаъларини тоза сақлаш масаласини муваффақиятли ҳал қилиш мумкин бўлади.

Т. ХОНХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг бўлим мудири.

ТОШКЕНТ УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР

Тошкент телефонлари юз минг номердан ошиб кетди: етти минг абонентга хизмат қилиш учун мўлжалланган янги автомат станция (АТС-62) ишга туширилди.

Шаҳарнинг шарқи-шимолий уй-жой районида қурилган бу АТС учун ускуналарни «РФТ» фирмаси Германия Демократик Республикаси етказиб берди. Бу фирманинг маҳсулотлари Ўзбекистон пойтахтининг алоқачиларига яхши таниш. Тошкент телефон шохобчаларининг учдан бир қисмига «РФТ» техникаси хизмат қилмоқда. Тошкентликларнинг квартираларида ҳам шу фирманинг ўн минглаб телефон аппаратлари ишлаб турибди.

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги техника бўлимининг бошлиғи Алла Александровна Лебедева бундай деди:

— ГДРлик дўстларимиз комплект АТСларни Тошкентга етказиб бермоқдалар. Шундай станциялардан бири шаҳар марказида ўрнатилмоқда. Бу станция 9 минг номерга мўлжалланган. Яна иккита станцияни беш йилликнинг тўртинчи йилида ишга туширишни мўлжаллаб қўйилди. Янги АТСларда ўрнатиладиган аппаратлар ўзининг намунали ишлаши билан фарқ қилади.

Келгуси йилда Германия Демократик Республикасидан яна учта янги АТС учун ускуналар олинади. Бу АТСлар йигирма минг абонентга хизмат қила олади. «РФТ» фирмаси билан қилинаётган ҳамкорлик Тошкент телефон шохобчаларининг ҳажмини бир ярим баравардан зиёдроқ кўпайтиришга имкон беради.

В. ШЕВЦОВ,
ЎзТАГ мухбири.

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

Сон-саноқсиз хатлар орасида шундай мазмундагиси ҳам бор: «Ҳурматли редакция! «Ташкенткабель» заводи ишчиларига, уруш ва меҳнат ветеранларига ҳамда шу атрофда яшовчи меҳнаткашларга аъло даражада хизмат қилаётган 273-дорихонанинг иши ва унинг ходимлари тўғрисида газетада мақола босиб чиқаришингизни илтимос қиламиз». Мазкур мактубнинг охирига Гражданлар ва Улуғ Ватан урушининг ветеранлари П. Т. Иванов-Тюрин билан Ф. К. Пашкинлар имзо чекишибди. Мухбиримиз ана шу кекса отахонларнинг истагини бажо келтириш учун ўша ерда бўлди.

* * *

ЭЛ ЭЪЗОЗИ

Дорихона гавжум. Бу ерда бир зум одам аримайди. Оқ халат кийган, очиқ чеҳра, хушмуомала кишиларнинг қўли-қўлига тегмасди.

— Сизларда шу дорилар топиладими? — сўрайди келувчилардан бири рецептни узатиб.

— Бор бўлса берамиз, йўқ бўлса тайёрлаб берамиз, ҳар холда иложини қиламиз. Сизларни қуруқ жўнатмаймиз.

Бундай муомалалар дори-дармон излаб келган кишилар билан эрта тонгдан бошланиб, кечгача давом этади. Лекин бирор кишининг бу ердан кўнгли ранжиб қайтмайди.

— Бу бизнинг муқаддас вазифамиз, — дейди дорихона бошқарувчиси Турғун Хўжаевич, — эл соғлиғи, саломатлиги учун курашиш—бизнинг олий мақсадимиз.

У инсон саломатлиги йўлида 20 йилдан кўпроқ вақтдан бери хизмат қилиб келмоқда. Институтни тамомлагач, бир неча йил Совет Армиясида хизмат қилди. Хизматдан бўшагач, Тошкент шаҳар дорихоналар бошқармасида турли вазифаларда ишлади. Мана, бир неча йилдирки, шаҳарнинг Куйбишев районидаги 273-дорихонада ишлаб келмоқда. Турғун Хўжаевич Набихўжаев ўз хизмати даврида бир неча мақтов ёрлиқлари ва медаллар билан тақдирланган.

Дорихона коллективи беморларга хизмат қилишда бой тажриба орттирган. Аҳоли булардан хурсанд. Бу ерда яхши хизмат кўрсатишнинг барча имкониятлардан фойдаланилади. Чунончи, дорилар одатдаги 2—2,5 соатда эмас, балки 1—1,5 соат ичида тайёрлаб берилади. Пенсионерлар ва болалар учун эса ундан ҳам олдинроқ бажаришга ҳаракат қилинади. Бундан ташқари, кам топиладиган дори-дармонларга муҳтож бўлган беморларга ана шу дорилар келтирилган пайтда адрес орқали маълум қилинади ёки телефон орқали билдириб қўйилади. Дорихона коллективи поликлиникалар ва касалхоналар билан ўзаро яқин алоқа боғлаган. Бу эса аҳолига тағин ҳам яхшироқ хизмат қилишни таъминламоқда.

— Дорихонамиз ойлик планларини ҳам доим ошириб бажаради, — дейди фармацевтлардан Лариса Яковлевна Силка.

Кишиларнинг бардам ва саломат бўлишлари учун жонбозлик кўрсатаётган дорихона ходимлари Т. Набихўжаев, М. Николаева, В. Мокина, Г. Безукладникова, Л. Силка ва бошқалар аҳолига тағин ҳам яхшироқ хизмат қилиш учун барча имкониятлардан фойдаланмоқдалар.

Ҳурматли Павел Тимофеевич ва Федор Карпович! Хат орқали йўллаган илтимосингизни бажардик. Эл хизмати йўлида ҳалол ишлаётган меҳрибон, сезгир, фидокор кишилар омон бўлишаверсин.

Я. ТЎХТАЕВ.

Суратда: Тошкентдаги 273-дорихона ходимлари Т. Х. Набихўжаев ва Л. Я. Силкалар янги дориларни кўздан кечирмоқдалар.

И. Глауберзон фотоси.

Ҳаракат хавфсизлиги ойлиги

МАСТ ШОФЕРЛАР

Республикамизда 15 мартдан ҳаракат хавфсизлиги ойлиги ўтказиляпти. Ойлик ўтказишдан мақсад маълум давр мобайнида йўл-транспорт ҳодисаларини камайтириш эмас, балки ҳаракат хавфсизлигини мунтазам равишда мустаҳкамлаб боришдир.

Ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш юзасидан кейинги вақтларда бир қанча тадбирлар амалга оширилган бўлса ҳам, ҳали бу соҳада жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда. Айрим транспорт ҳайдовчилари маст ҳолда машина бошқаришяптики, бу оғир оқибатларга олиб келмоқда.

Спиртли ичимлик транспорт бошқарувчиси учун ашаддий душмандир. Аммо орамизда буни етарли тушуниб етмайдиган енгилтак шоферлар ҳамон учраб турибди. Маст ҳолда машина бошқарувчилар «мардлик» қилиб, тезликни тобора оширадилар, эҳтиёткорликни томоман унутиб қўядилар. Бунинг устига маст киши хавфни дарҳол сеза олмайди, сезганда ҳам вақтида унинг олдини олиш иложини қилолмайди.

Яқинда 1-таксомотор паркининг шофери В. С. Шуригин ҳали номер берилмаган янги «Волга»ни ҳайдаб, номер олиш учун давлат автоинспекциясига келади. Шуригин номерсиз машинани ҳайдаш мумкин эмаслигини билади. Уни қайтариб юборадилар. У автопаркка қайтиш ўрнига, ўртоғи билан машинани «ювишади», сўнг «чой-чақа» ишлаш учун «оз»га чиқишади. Пойтахтдаги Ново-Узбекистанская кўчасида кўча ҳаракати қоидасини бузиб, катта тезликда кетаётганда «Олмазор» бекатида турган йўловчи Ш. Исоқовни уриб юборади.

Шуригин воқеа содир бўлган жойдан «жуфтакни» уради. Лекин шу куниёқ қўлга туширилади. Ҳозир Шуригин устидан жиноий иш қўзғатилди. У қилмишига яраша жазо олади.

Самарқанд область, Иштихон районида А. Тоҳиров 4 март куни маст ҳолда «М-105» маркали номерсиз мотоциклни ҳайдайди. «8 Март» колхози территориясида елдек «учиб» келаётганда ағдарилиб тушади, боши билан асфальтга урилиб, ўша ернинг ўзида кўз юмади.

Яна бир мисол: 3 март куни машина бошқаришга ҳеч қандай ҳужжати бўлмаган Б. Ризаев Сирдарё область, Ворошилов районида маст ҳолда «ГАЗ-51» маркали, 66-58 СИБ номерли машинани ҳайдайди. «Социализм» совхози территориясида кетаётганда Р. Жўраев, К. Раҳмонқулова, А. Каримов деган ўқувчиларни уриб юборади. Жароҳатланган болалар касалхонага ётқизилди.

Биз маст ҳолда машинани бошқариш қандай оғир оқибатларга олиб келишини кўрсатиш учун юқоридаги мисолларни келтирдик.

Статистика маълумотлари шуни кўрсатмоқдаки, ҳозирги пайтда йўл ҳодисаларининг кўпгина қисми маст ҳолда машинани бошқариш натижасида юз бермоқда.

Афсуски ҳали ҳам йўлларда маст ҳолда автомашиналар бошқариш тез-тез содир бўлиб турибди. Ўтган йилнинг ўзида давлат автоинспекцияси ходимлари маст ҳолда машинани бошқариб бораётган анчагина ҳайдовчини ушлаганлар. Улардан аксарияти турли муддатга транспорт бошқариш ҳуқуқидан маҳрум қилинди, Баъзиларига жарима солинди. 116 ҳайдовчининг ҳужжатлари ўртоқлик судларига ва улар ишлаётган коллективларга юборилди.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, кўпгина ташкилотлар ва автохўжаликларнинг раҳбарлари транспорт ҳайдовчилари ўртасида меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, таълим-тарбиявий ишларни кучайтириш учун тегишли чора-тадбирларни кўрмаяптилар. Худди ана шундай ташкилотларда ҳайдовчилар транспортни маст ҳолда бошқаряптилар. Республика қурилиш министрлигидан, Коммунал хўжалиги министрлиги, Соғлиқни сақлаш министрлиги, Автомобиль транспорти министрлиги ҳайдовчиларидан айримлари ўтган йилда маст ҳолда машина бошқариб бораётганда қўлга тушган.

Корхона, ташкилот ва автохўжаликларнинг раҳбарлари ҳаракат хавфсизлиги қоидаларини бузувчиларга ҳамда спиртли ичимлик ичиб транспорт бошқараётганларга нисбатан муросасиз бўлишлари керак.

А. ҲОШИМОВ,
Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги Давлат автомобиль инспекцияси бошқармасининг бошлиғи, милиция полковниги.

ҚУРТЛАГАН ТУРШАК

ҲАЖВИЯ

Рисоладаги одамлар дарров кўзга чалинавермайди. Аммо, Ҳалим Ҳилолийга ўхшаганлар нимаси биландир бошқалардан ажралиб туради. Аввало унинг юриши рисоладан ташқарироқ-иккала қўлининг кафтини андава қилиб, қимарилиб қадам босарди. Ҳеч ким унчалик силлиқ юролмасди. Шунинг учун узоқдан ҳам уни дарров танишарди. Ўзи дорихонада мудир. Рецепт билан бериладиган ноёб дорига муҳтож бўлиб уйига борган одам қуруқ қайтмасди. Қўшнилар бош оғриғи дорига ҳам дорихонага бориб юрмай, Ҳилолийга учрарди. Бундай пайтда чақа бергани андиша қилиб, қоғоз пул узатишса, Ҳилолий....

— Чакки қиласиз-да, — дерди-ю, билмаган бўлиб пулни чўнтакка урарди.

Шундай бўлса ҳам иши битганига севинишарди қўшнилар. Ҳатто Ҳилолийни ҳожатбарор деб ҳам аташарди.

Ҳилолийнинг кўзга чалинадиган яна бир одати бор эди. Таниш-билишлардан бирортаси оламдан ўтса, дафн маросимига қаердан бўлмасин, етиб келарди. Марҳумни ерга қўйиб, тупроқ тортилгандан сўнг:

— Ана одамзоднинг ҳоли, шунчаликка бир-биримизни қадрламаймиз, — дерди ёни-веридагиларга эшиттириб.

Бу гап ҳаммага маъқул тушар, лекин ким-кимни қадрлаши кераклигини ўйлаб ўтиришмасди. Балки ўзи бундан буён одамларга мурувватли бўлмоқчидир, ёки бошқаларнинг ўзига нисбатан ҳамиятли бўлишини орзу қилаётгандир.

Ҳозирги ҳовлисига Ҳилолий ўн йил бурун кўчиб келганида эски «Москвич» машинаси бор эди. Ҳозир янги олчаранг «Волга»лик бўлди. Ўттиз ёшларга кирган тўнғич ўғли машинани шундай безаб юборган эди-ки, кўргазма дейсиз. Ўриндиққа чўғдай гиламчалар тўшалган, ёнбошда кашта тикилган ёстиқчалар, орқа ойнасида иккита олапарнинг қўғирчоғи, ҳайдовчининг олдида «Маймунча» арғимчоқ учарди....

Ҳилолий кўпинча хотини Ойжамолхон билан машинанинг орқа ўриндиғида талтайиб ўтириб, қариндош-уруғлариникига меҳмонга борарди. Қўни-қўшнилар ялингудек бўлиб, бирор мавриятга айтиб чиқишарди. У қатнашган тўй ёки зиёфат обрўлироқ туюларди мезбонларга. «Бизникига Ҳалимжон акамлар ҳам чиқдилар», — деб мақтанишарди аёллар.

Ёз кунларининг бирида, кечки пайт арик бўйида тўрт-беш қўшнилар чақчақлашиб ўтирар, катта гулдор чойнакдан қуйилаётган кўк чойни ҳузур қилиб, пуфлаб ичишарди. Носир ака исмли олтмишларга яқинлашиб қолган ўқитувчи латифа айтар, гўё борлиқ қўшилишиб кулаётган каби завқли эди шу дам.

Тўсатдан эллик метрча наридаги ҳовлидан бақириқ овоз эшитилди. Ҳамма ўша уйга югурди.

Айвонда уй эгаси — Қосим ака буралиб чинқирар, кўзлари косасидан чиқиб кетгудек эди.

— Ишдан келдилар-у, ювиниб, тўсатдан... — дерди хотини нима қилишини билмай, — ҳали овқат еганлари ҳам йўқ эди.

— Дарров касалхонага юбориш керак, — деди Носир ака.

Лекин касалхонага «дарров» юборишнинг иложи йўқ. Шаҳарнинг четида туришади. Бу ерларга ҳали телефон келтирилмаган. Кўчадан машина кам ўтади. Қўшниларнинг боши қотиб турганда Ҳалим Ҳилолий пайдо бўлди. Уни кўриб, ҳамма севинди.

— Ҳалимжон ака, — деди Носир ўқитувчи, гарчи ўзидан ёшроқ бўлса ҳам, — илтимос, машинангизни қўштирсангиз...

— Иложи йўқ-да, — деди Ҳилолий воқеадан хабардор бўлгач,

— Нега?

— Номери йўқ.

— Милиция олиб қўйганми? Ҳеч қиси йўқ. Воқеани айтсак тушунишади.

— Ўзим олиб қўйганман, — деди Ҳилолий бепарвогина.

— Жуда соз, яраси енгил эканку.

— Тарбия нима бўлади, домла?

— Қанақа тарбия?!—

— Мен ўғлимга машинани кўчага чиқармайман деб, номерини олиб қўйганман, яна қайтиб берсам дадамнинг лабзи йўқ экан, демайдими бола.

— Бола-чақалик болангизнинг...

— Ўзингиз тарбиячисиз-ку, домла, обрў қоладими сўздан қайтсак, — такрорлади Ҳилолий гўё шарафли бир ишни ёқлаётган каби.

Носир аканинг гапи бўғзида қолди. Шу пайт Раҳматжон исмли қўшни тўртта-бешта ёшларни чақирди. Унинг ҳовлисидан эски «Волга» машинасини олиб чиқишди.

Раҳматжон бир заводда узоқ вақт яхши ишлагани учун ўн йил олдин беришган эди бу машинани. Уни ҳафтада ўзи ремонт қилиб минарди. Бу сафар аккумулятори чўкиб қолгани учун моторини ўт олдириш қийин бўлди.

Қўшнилар Ҳилолийдан жирканган каби юзини ўгириб, баъзилари уйига, баъзилари арик бўйига қайтишди. Ҳилолий одамларнинг нафратини сезди. Жағининг ошиқмошиғи туршак шимаётган каби липиллади. У жаҳл билан уйига қайтди. Дарвозаси ланг очиқ, мотор товуши эшитилди. Ҳовлиқиб ичкарига кирди Ҳилолий. Яқинда узатган қизи қайнонаси билан ҳовлининг ўртасида турар, хотини Ойжамолхон хушомад билан нималарнидир маъқулларди.

Ҳилолий янги қуда билан юзакигина сўрашди. Ўтиришга қистади.

— Нариги кўчадаги тўйга келишган экан, — деди Ойжамолхон. — Машинада кетарсизлар деб бошлаб чиқдим.

— Яхши-да, жуда яхши бўлибди-да, — деди Ҳилолий. У кайфиятини сездирмаслик учун машинани артаётган ўғлининг ёнига борди.

— Бу қандоқ бўлди? — пўнғиллади у.

— Қудани олиб бораман-у қайтаман. Ойим айтдилар.

— Ойичангизнинг пулига келганми бу?

Ойжамолхон эрининг авзойи бузуқлигини пайқаб қудани уйга киргизиб юборди.

— Вой айланай қудамдач-ей, қутлуғ уйдан қуруқ кетасизми, ҳеч бўлмаса бир пиёла чой ичинг.

—Қуда билан қизи уйга кирганида Ойжамолхон эрининг ёнига келди.

—Нега пешонангиз тиришиб кетяпти? Келинг дазмоллаб қўяй, — деди-да Ҳилолийнинг қошлари ўртасидан ўпди.

Ўғли уялиб тескари қаради.

Хотини билан аразлашиб юрган Ҳилолий беихтиёр тиржайди.

— Қўшнига машинани бермагандим, — деди у юмшаб. — Кўчада тўнка бўлиб ўтиришибди.

Ҳилолий воқеани хотинига тушунтирганда у:

— Худо кўтарсин, ўшалардан андиша қилиб ўтирасизми? — деди.

Ҳилолий кўнмади. У бироздан сўнг қўшнилар тўдасига бориб, кайфиятини билмоқчи бўлди.

— Арик бўйида шамоллаган ёмон бўлади, — деб кўрди, ҳеч ким парво қилмади. Анчадан сўнг Раҳматжонлар қайтиб келди. Беморнинг ичаги буралиб қолганини, ўша заҳоти операция қилишганини, натижаси яхши чиққанини айтишди. Қўшнилар енгил тортиб, Носир ака яна латифасини бошлаганди, узоқдан Ойжамолхоннинг товуши эшитилди:

— Ҳой, дадаси, кап-катта кишиларга алламаҳалгача нима бор кўчада?

Қўшнилар бир-бирига қараб олишди.

— Яхши ётиб туринглар, — деди Ҳилолийнинг бесаранжомлигини аллақачон фаҳмлаган Носир ака.

Ҳамма ўрнидан турди. Носир ака уйга кириб кўча томондаги хонанинг чироғини ўчирди-да, дераза олдида кутиб турди. Бир оздан сўнг Ҳилолийнинг машинаси чироғини ёқмай ғизиллаб ўтиб кетди.

Эртасига Носир ака ишга отланиб, эшикдан чиқиши биланоқ, уни атайлаб пойлаб тургандек Ҳилолий дуч келди.

— Ассалому алайкум! — деди у жилмайиб, таъзим билан.

Бу, Носир акага қалай, бопладимми, деб масхара қилаётгандек туюлди. Ҳилолийнинг беорлигидан ғазаби қайнади-ю, лекин ўзини босиб, ички бир нафрат билан, бундай деди:

— Қуртлаган туршакни биласиз-а?

— А, бунинг нима алоқаси бор? — хавотирланиб сўради Ҳилолий.

— Қуртлаган туршакни одамлар ейишмайди, лекин увол бўлади деб ташлаб ҳам юборишмайди. Гоҳ четга сурилиб, гоҳ яна таксимчада аралашиб юраверади.

Ҳилолий дудуқланди. Айёрона хиринглади-ю, ранги ўчиб, тишини тишига босди. Гўё туршак шимаётган каби яна жағининг ошиқмошиғи липиллади.

— Қисқа умрга шунча қочирим... — деди у гўё ўзига-ўзи гапираётгандек тўнғиллаб, Носир аканинг кетидан қараб қоларкан.

Собир ЮНУСОВ.

СПОРТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

Республикамиз футбол командалари группаларга бўлинган ҳолда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура-спорт комитети мукофоти учун мусобақаларни давом эттиряптилар. Сўнгги тур натижалари маълум бўлди. Самарқанднинг «Строитель» командаси билан Қаршининг «Коммунизм» командаси футболчилари учрашуви 0:0 ҳисобида тугади. Ғолиб коллективни 11 метрли жарима тўплари аниқлади. 3:2 ҳисобида самарқандликлар ғолиб чиқишди. Жиззахнинг «Труд» ва Тошкентнинг армия спорт клуби коллективлари ўйинида асосий вақт ичида ҳисоб очилмади. Жарима тўплари белгилангач, 4:2 ҳисобида жиззахликларнинг қўли баланд келди. Гулистоннинг «Мотор» ва Тошкентнинг ёш футболчилар мактаби командалари ўйини 0:2 ҳисобида тугади. Андижон ва Янгиер футболчилари учрашувида сирдарёлик футболчилар 1:2 ҳисобида ғалаба қозондилар. «Нефтяник» (Фарғона) — «Янгиариқ» (Хоразм) ўйинида 0:1 ҳисоби қайд қилинди.

Ўз группаларида уч очко тўплаган «Янгиер», «Труд» ҳамда тўрт очко олган ёшлар футбол мактаби коллективлари пешқадамлик қилишмоқда. Навбатдаги тур ўйинлари неча бошланди.

ДАСТЛАБКИ ЧЕМПИОНЛАР

Ўзбекистон XVI спартакиадаси программасига мувофиқ Тошкентда қиличбозлик мусобақаси бошланди. Мусобақанинг тугашига ҳали вақт бор. Лекин дастлабки чемпионлар маълум бўлди. Қиличбозлар турнирида республиканинг бир неча бор чемпиони В. Нисенбойм (Тошкент — «Меҳнат»), «Буревестник» вакили, спорт мастери Н. Николаев бу мусобақанинг биринчи чемпионлари номини олишди. Самарқандлик С. Симонованинг маҳоратига кўпчилик тан берди. У Бутуниттифоқ спорт ўйинларида қатнашувчи республикамиз терма командаси аъзолигига қабул қилинди.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги,
Ўзбекистон Ёзувчилар союзи, Ўзбекистон Театр жамияти
СССР ХАЛҚЛАРИ ДРАМАТУРГИЯСИ ВА ТЕАТР САНЪАТИ РЕСПУБЛИКА ФЕСТИВАЛИ ЯКУНЛОВЧИ КЎРИГИНИНГ

Календарь плани

25 МАРТ кундуз соат 12 да
Ч. АЙТМАТОВ.
«МОМО ЕР»
Горький номидаги Тошкент давлат рус драма театри спектакли.
Горький номидаги театр биносида.

●

25 МАРТ кеч соат 7 да
И. АФАНДИЕВ.
«ЯРАЛАНГАН ЮРАКЛАР»
Охунбобоев номидаги Андижон драма театри спектакли.
Рус ёш томошабинлар театри биносида.

●

26 МАРТ кундуз соат 12 да
М. АВЕЗОВ.
«АБАЙ — ЭЛ ФАРЗАНДИ»
Охунбобоев номидаги ўзбек ёш томошабинлар театри спектакли.
Ўзбек ёш томошабинлар театри биносида.

●

26 МАРТ кеч соат 7 да
В. КАНДЕЛАКИ.
«ВАҚТ — 24 СОАТ»
Наманган музикали драма ва комедия театри спектакли.
Ҳамза номли театр биносида.

●

27 МАРТ кундуз соат 12 да
А. МАКАЕНОК.
«ТРИБУНАЛ»
Ўзбек давлат «Ёш гвардия» театрида.

●

27 МАРТ кеч соат 7 да
Э. РАННЕТ.
«ОҚПАДАР»
Каттақўрғон драма театри спектакли.
Рус ёш томошабинлар театри биносида.

●

28 МАРТ кундуз соат 12 да
Ю. ЭМИНОВ.
«ИСҚИРТ САТАНГ»
Ҳ. Олимжон номидаги Самарқанд ўзбек драма театри спектакли.
Рус ёш томошабинлар театри биносида.

●

29 МАРТ кеч соат 7 да
Б. ЖАКИЕВ.
«ОЛТИН КОСА»
Сирдарё музикали драма театри спектакли.
Рус ёш томошабинлар театри биносида.

●

30 МАРТ эрталаб соат 11 да
А. БИЧКОВ.
«АЛДАР КУСА»
Ўзбек Давлат қўғирчоқ театри спектакли.
Қўғирчоқ театри биносида.

●

30 МАРТ кеч соат 7 да
О. БАДИКОВ.
«ҚОРАҚУМ ФОЖИАСИ»
Қўқон драма театри спектакли.
Рус ёш томошабинлар театри биносида.

●

31 МАРТ кеч соат 7 да
И. АФАНДИЕВ.
«ЯРАЛАНГАН ЮРАКЛАР»
Огаҳий номли Хоразм музикали драма ва комедия театри спектакли.
Рус ёш томошабинлар театри биносида.

●

1 АПРЕЛЬ кеч соат 7 да
М. ИБРОҲИМОВ.
«ЧИРОҚ»
Фарғона ўзбек музикали драма ва комедия театри спектакли.
Рус ёш томошабинлар театри биносида.

●

2 АПРЕЛЬ кеч соат 7 да
Ч. АЙТМАТОВ.
«МОМО ЕР»
Станиславский номидаги қорақалпоқ музикали драма театри спектакли
БИЛЕТЛАР СОТИЛМОҚДА.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.15 — ТОШКЕНТ. 9.20 — Янгиликлар. 9.30 — Ёзувчилар — болаларга. Сергей Михалков. 10.10 — «СВЕТОФОР». 11.00 — МОСКВА. 11.05— Янгиликлар. 11.10 — «Будильник». 11.45 — Совет Армияси ва Флоти жангчилари учун кўрсатув. 12.15— Музикали программа. 12.45 — **Хоккей: ЧССР — СССР.** 13.30 — Музикали киоска. 14.00 — **Том Кенти** (спектакль). 16.00 — **Киносаёҳатчилар клуби.** 17.00 — Концерт. 18.20 — ТОШКЕНТ. 18.30 —Мультфильм. 18.45 — «Ўйлаб топ». 19.15 — «Ахборот». 19.30 — **Телеминиатюралар.** 20.10 — «Ахборот». 20.30 «ЧАШМА». 22.00 — «Вақт». 22.30 — «Артлото», 23.45 — Ҳужжатли фильм. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 9.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 17.20 — Музикали кўрсатув. 18.20 — МОСКВА. 19.20 — Цирк чироқлари. 20.15 — «Правда» газетасининг сиёсий шарҳловчиси Ю. А. Жуков телетомошабинлар саволларига жавоб беради. 20.45 — **Канонир Долас саргузаштлари** (бадиий фильмнинг 2- серияси). 22.00 — ТОШКЕНТ. Экран янгиликлари. 23.20 — **Автомобилдан сақланинг** (бадиий фильм). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 17.00 — ФРУНЗЕ КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 25/III да **Улик малика ва 7 паҳлавон ҳақида эртак** (кундузи). **Аида** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/III да **Тарих тилга кирди** (кундузи). **Йўқолган узук** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 25/III да **Ужарлар** (кундуз соат 12 ва кеч соат 7 да).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Совет циркининг ҳайвон ўргатувчиси Бутуниттифоқ кўригининг лауреати **Б. Денисов Африка шерлари билан.**

РУС ЁШ ТОМОШАБИНЛАР ТЕАТРИДА — **Андижон область** Охунбобоев номли ўзбек музикали драма театрининг гастроллари 25/III да **Яраланган юраклар.**

КИНО

Икки томчи сув — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Тунги мотоциклчи; Мультфильмлар тўплами (эрталаб соат 11, кундуз соат 2, 5 ва кеч соат 8 да). **Эски шаҳар можаролари; Мультфильмлар тўплами** (кундуз соат 12. 3. кеч соат 6 ва 9 да) — «СПУТНИК».

Ватерлоо (кундуз соат 3 ва кеч соат 8.30 минутда), **Катта сайил** (кундуз соат 12.30 ва кеч соат 6 да) — «ЧАЙКА».

Эски шаҳар можаролари — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, 11.40, кундуз соат 1.20, 3, 4.40, кеч соат 6.20, 8, 9.30 минутда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз соат 2, 4 ва кеч соат 8 да). «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2, 4 да).

Келажак ҳақида ўйлар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, кеч соат 6, 9.45 минутда), «ДРУЖБА» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Майерлинг — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 6 ва 9 да).

Тунги мотоциклчи — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11, кундуз соат 3, кеч соат 7, 10.30 минутда), «ВОСТОК» (эрталаб соат 11, кундуз соат 1, 5.30 ва кеч соат 7 да), «МОСКВА» (эрталаб соат 11.30, кундуз соат 1, 5.30 ва кеч соат 7 да), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Тошкент шаҳар «Союзпечать» дирекцияси коллективи, чакана савдо бўлимининг бошлиғи М. П. Йўлдошевга отаси
Муллапўлат ЙЎЛДОШЕВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ◆ ТЕЛЕФОНЛАР
эълонлар — 338142.
коммутатор — 330249 дан 330258 гача.
Б. — 71. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р. 01295.